

מולדת, אורי רוזנברג, תחרות קנייט

יעל אורלב-שרון, לנה כץ

יולי 2024

ענף החקלאות בישראל

תמונת מצב כלכלית לשנת 2023

(מהדורת תקציר 03.07.2024)

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

פתח דבר

2

אנו מתכבדים להגיש תקציר לדוח השנתי של החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה על חקלאות ישראל. מטרת הדו"ח הינה הצגת תמונת מצב כלכלית של ענף החקלאות וסקירת ההתפתחויות בענף לאורך זמן. מלחמת "חרבות ברזל" הציבה בפני החקלאות הישראלית אתגרים וקשיים חסרי תקדים, והשפעותיה ניכרות. להערכתנו, רק חלק מהשפעות המלחמה ונזקיה על ענף החקלאות, באו לידי ביטוי בנתוני שנת 2023. סביר ונראה השפעה מאוחרת שלהם בנתוני 2024.

לחקלאות הישראלית חשיבות בהשגת ביטחון המזון, בתועלות וערכים ציבוריים רבים. קיומה מסייע בשמירה על שטחים פתוחים וריאות ירוקות, תרומות נופיות וסביבתיות כמו ניצול תוצרי לוואי ומי קולחין, עוגן להתיישבות באזורי ספר ועוד. על כן, יש לשמר, לחזק ולפתח אותה.

אני מבקש להודות ליעל אורלב שרון ולנה כץ על העבודה המקצועית בעריכת הדוח. תודה לארז אוסמן וד"ר יעל קחל על הליווי המקצועי בהכנת הדוח.

בברכה,

אורי צוק-בר, סמנכ"ל החטיבה

הערות והצעות לדוח השנתי ניתן לשלוח אל- Lenak@moag.gov.il

תוכן עניינים

1. הייצור החקלאי
2. חשבון ענף החקלאות
3. התשומות בחקלאות ומדד מחירי תשומות בחקלאות
4. מדד מחירי צרכן לתוצרת חקלאית טרייה
5. מרווחי השיווק הקמעוניים בירקות ופירות טריים
6. ירקות ופירות טריים ברשתות השיווק
7. יצוא תוצרת חקלאית טרייה
8. ייבוא ירקות ופירות טריים

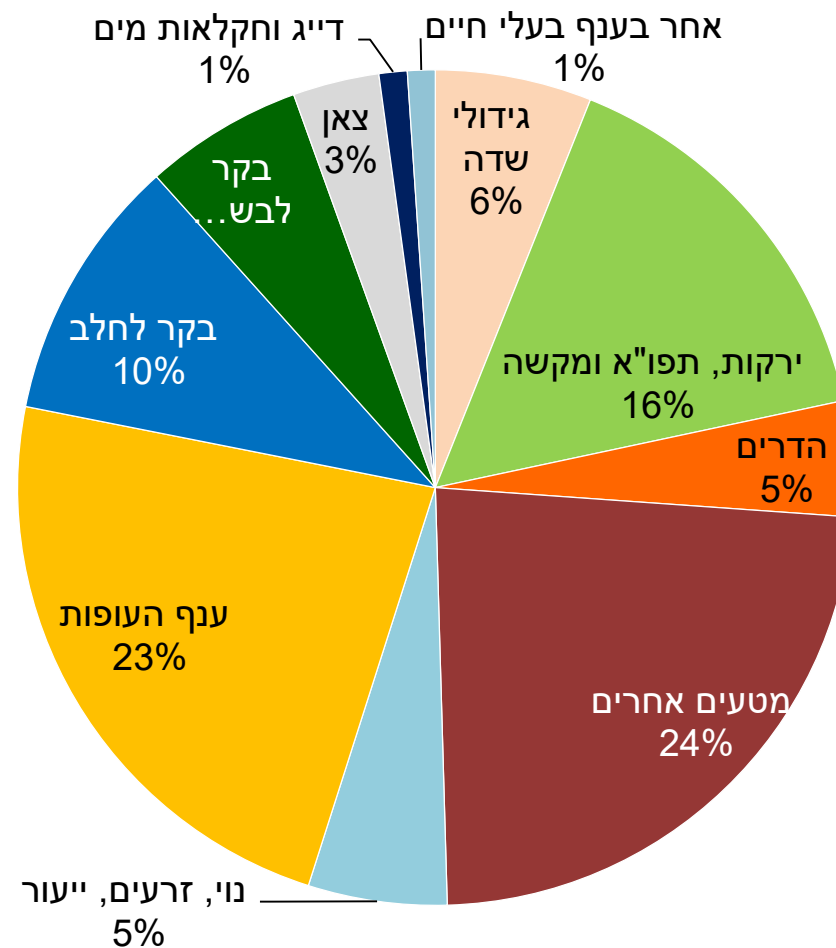
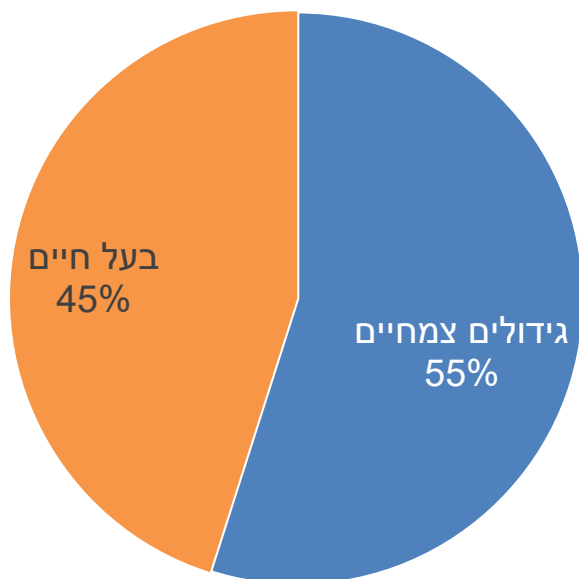

הערה: ניתן לחזור מכל שקף במצגת לשקף תוכן העניינים על ידי לחיצה על

הייצור החקלאי

תמהיל לפי ענפים 2023

ערך התפוקה: 37.7 מיליארד ₪
 גידולים צמחיים: 20.7 מיליארד ₪
 בעלי חיים ותוצרתם: 17.0 מיליארד ₪

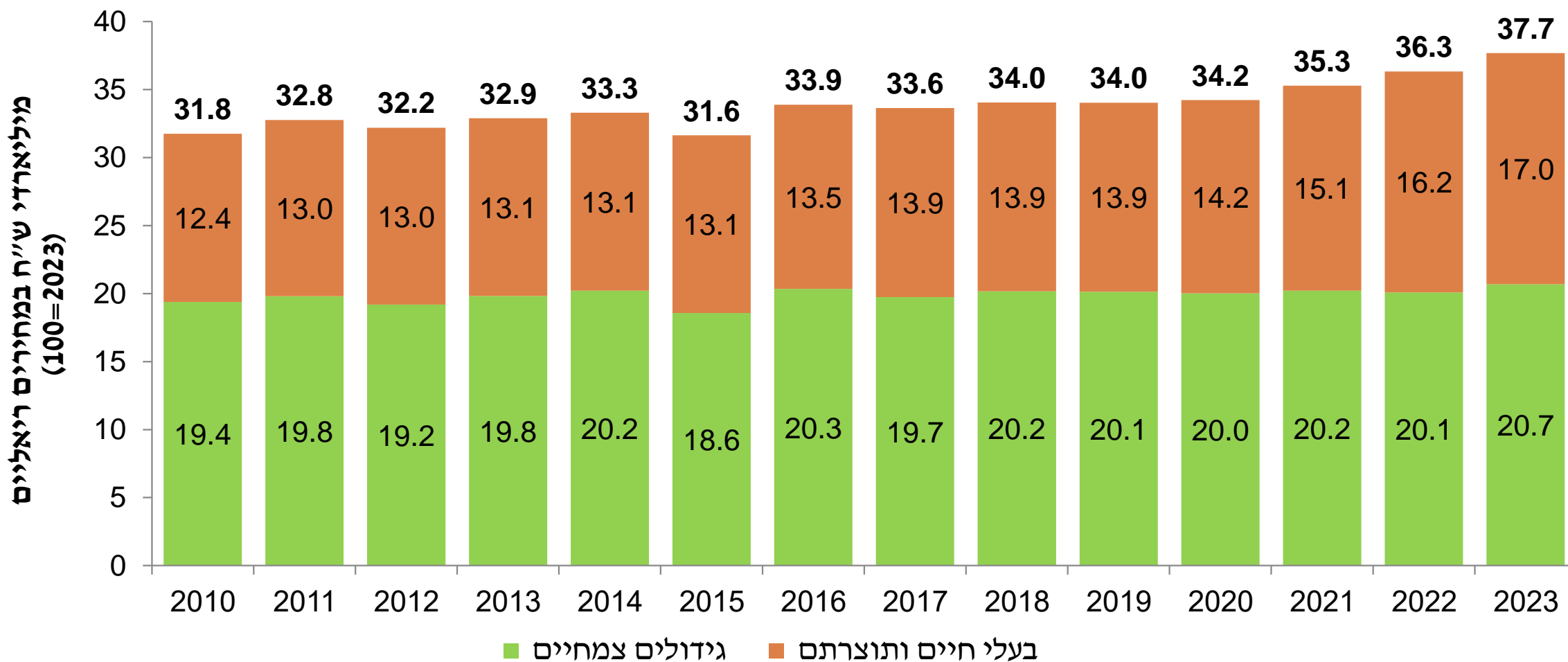

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

מגמות בייצור החקלאי

עליה בערך התפוקה בשלוש השנים האחרונות לאחר קיפאון ממושך, הנובעת בעיקר מעליה בערך התפוקה מן החי

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

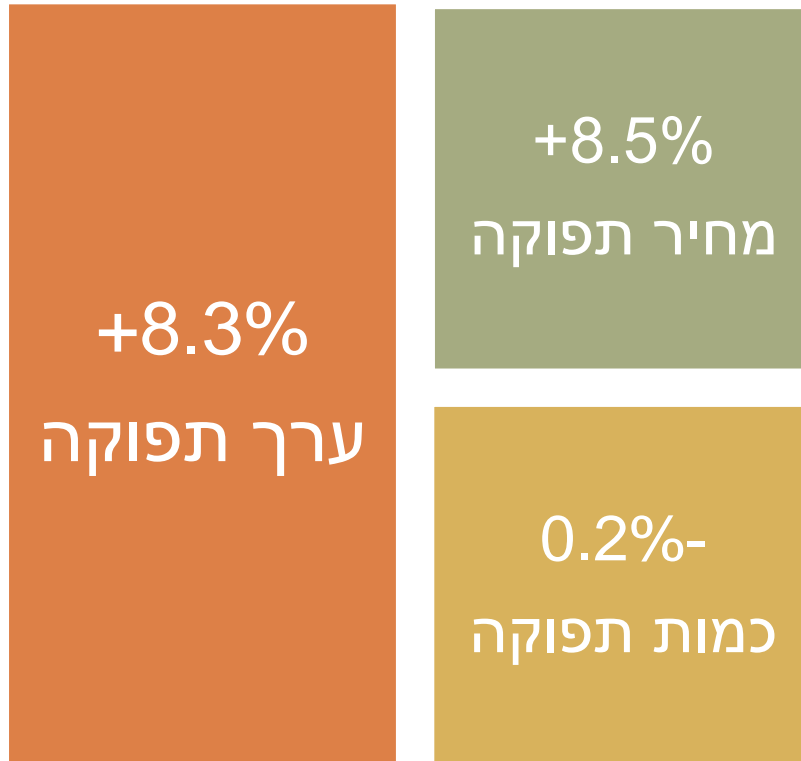
משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

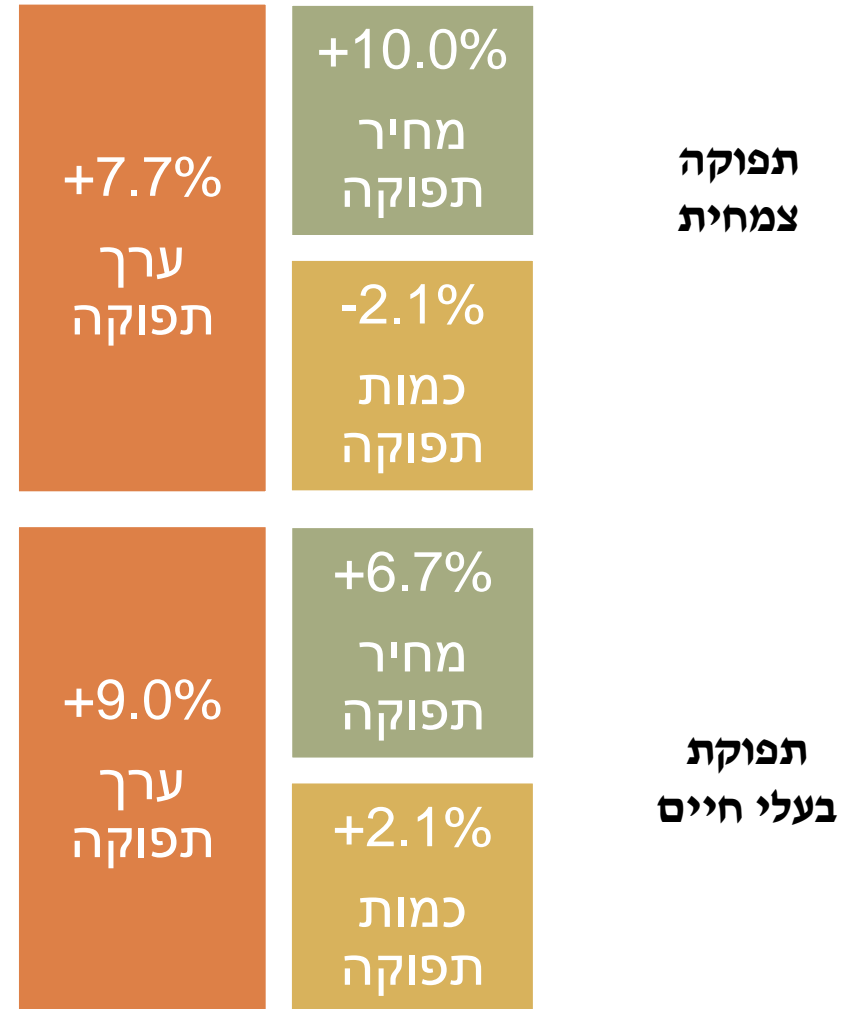
הייצור החקלאי

השינוי בתפוקה משנת 2022 לשנת 2023 נבע בעיקר מעליה במחירי התפוקה מן החי והצומח. כמות התפוקה הצמחית ירדה

תפוקה כוללת בחקלאות

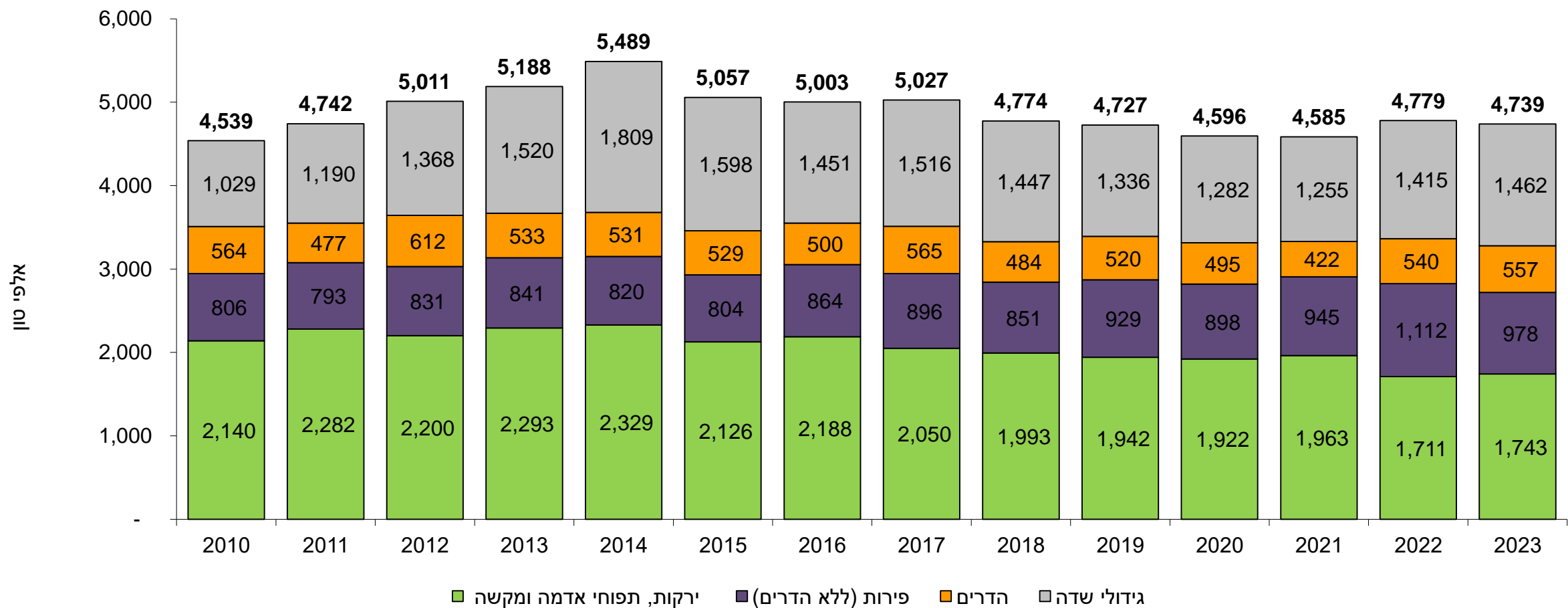

מקור הנתונים: למ"ס. השינויים המדווחים הינם שינויים במדד מחיר, מדד כמות ומדד ערך הלוקחים בחשבון סל גידולים זהה בין השנים.

גידולים צמחיים*

התפתחות כמויות הייצור הצמחי – ללא עליה בשנים האחרונות על אף הגידול באוכלוסייה

גידולי שדה הדרים פירות (ללא הדרים) ירקות, תפוחי אדמה ומקשה

* לא כולל נוי, זרעים, ייעור ושונים

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

הייצור בענף הצומח

השינויים שחלו בתפוקה משנת 2022 לשנת 2023

ענפי צומח נבחרים

ענף	שינוי במדד מחיר	שינוי במדד כמות	שינוי במדד ערך
ירקות, תפוחי אדמה ומקשה	+10.1%	-3.3%	+6.4%
פירות (ללא הדרים)	+14.0%	-6.0%	+7.1%
הדרים	+13.5%	+1.9%	+15.6%
גידולי שדה	+3.1%	-3.5%	-0.6%

תפוקה צמחית

מקור הנתונים: למ"ס. השינויים המדווחים הינם שינויים במדד מחיר, מדד כמות ומדד ערך הלוקחים בחשבון סל גידולים זהה בין השנים.

□ בשנת 2023 נצפית ירידה בכמויות הייצור של מטעים (ללא הדרים), בעיקר בזיתים (ירידה כ-67%), אפרסמון (ירידה של כ-27%), ענבי יין (ירידה של כ-18%), תפוחים (ירידה של כ-12%) ואפרסקים (ירידה של כ-13%)

הייצור בענף החי

השינויים שחלו בתפוקה משנת 2022 לשנת 2023

ענפי חי נבחרים

ענף	שינוי במדד מחיר	שינוי במדד כמות	שינוי במדד ערך
פטם	+4.7%	+5.1%	+10.0%
ביצים	+2.8%	+4.6%	+7.5%
בקר לשחיטה	+19.1%	+0.1%	+19.2%
חלב (בקר)	+5.3%	-0.0%	+5.3%
ענף הצאן	+3.0%	-8.7%	-6.0%
ענף הדייג	+4.4%	+10.5%	+15.4%

תפוקת בעלי חיים

מקור הנתונים: למ"ס. השינויים המדווחים הינם שינויים במדד מחיר, מדד כמות ומדד ערך הלוקחים בחשבון סל גידולים זהה בין השנים.

□ למעלה מ- 85% מערך התפוקה של תוצרת מן החיי מקורו בענף העופות (כ- 51%) וענף הבקר (36%)

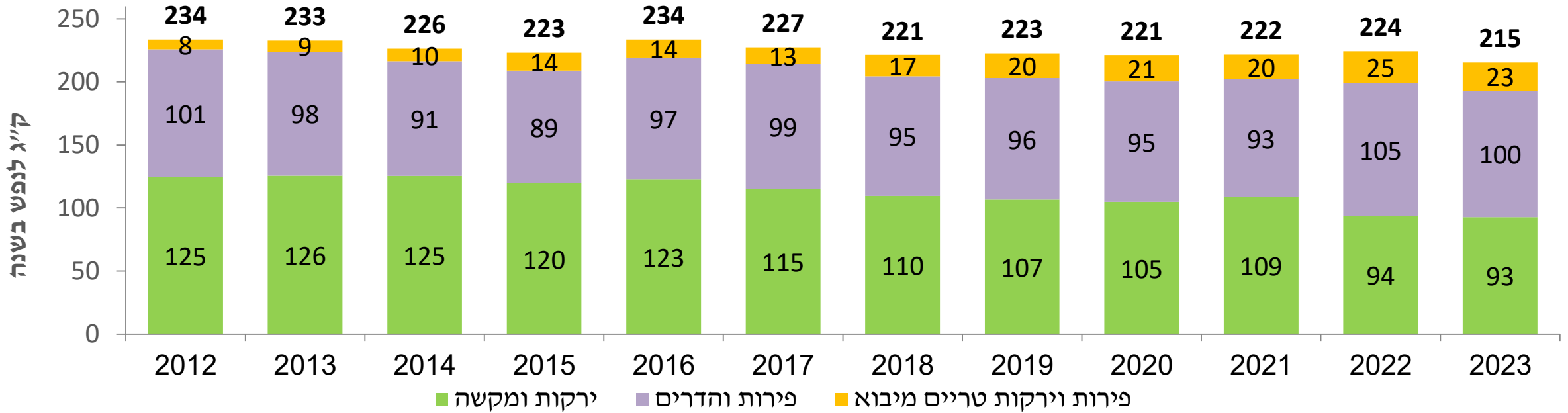
□ בשנת 2023 חלה עליה במחיר היבוא של הבשר המצונן

□ עלייה בכמות הייצור של ענף הדיג, מושפעת בעיקר מעליה בייצור דגי הנוי.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

אספקה ברוטו לנפש של פירות וירקות טריים (ללא תפוז"א) לשוק המקומי

מקור הנתונים: למ"ס, וסחר חוץ משרד החקלאות. עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
נתוני ייבוא של פירות כוללים אגוזים, שקדים ופירות יבשים.

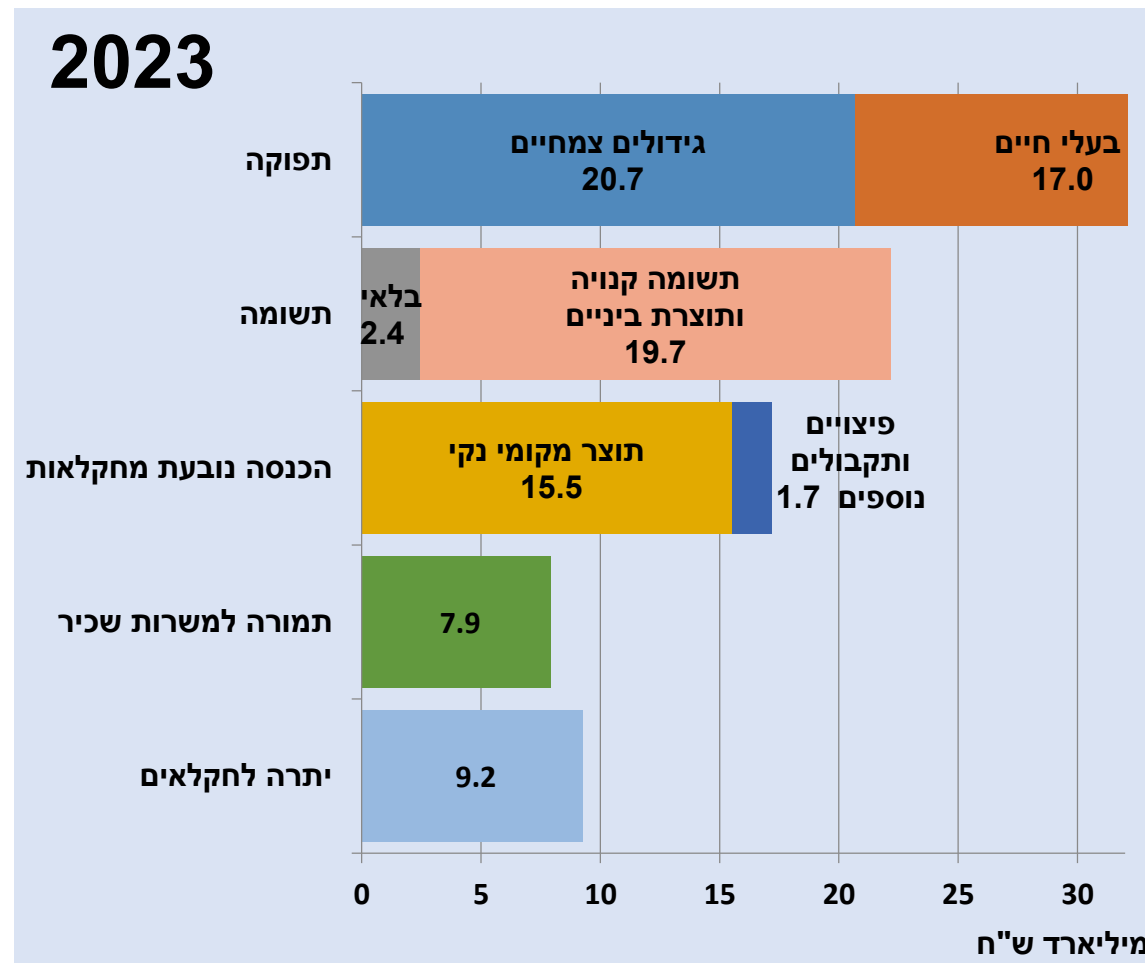
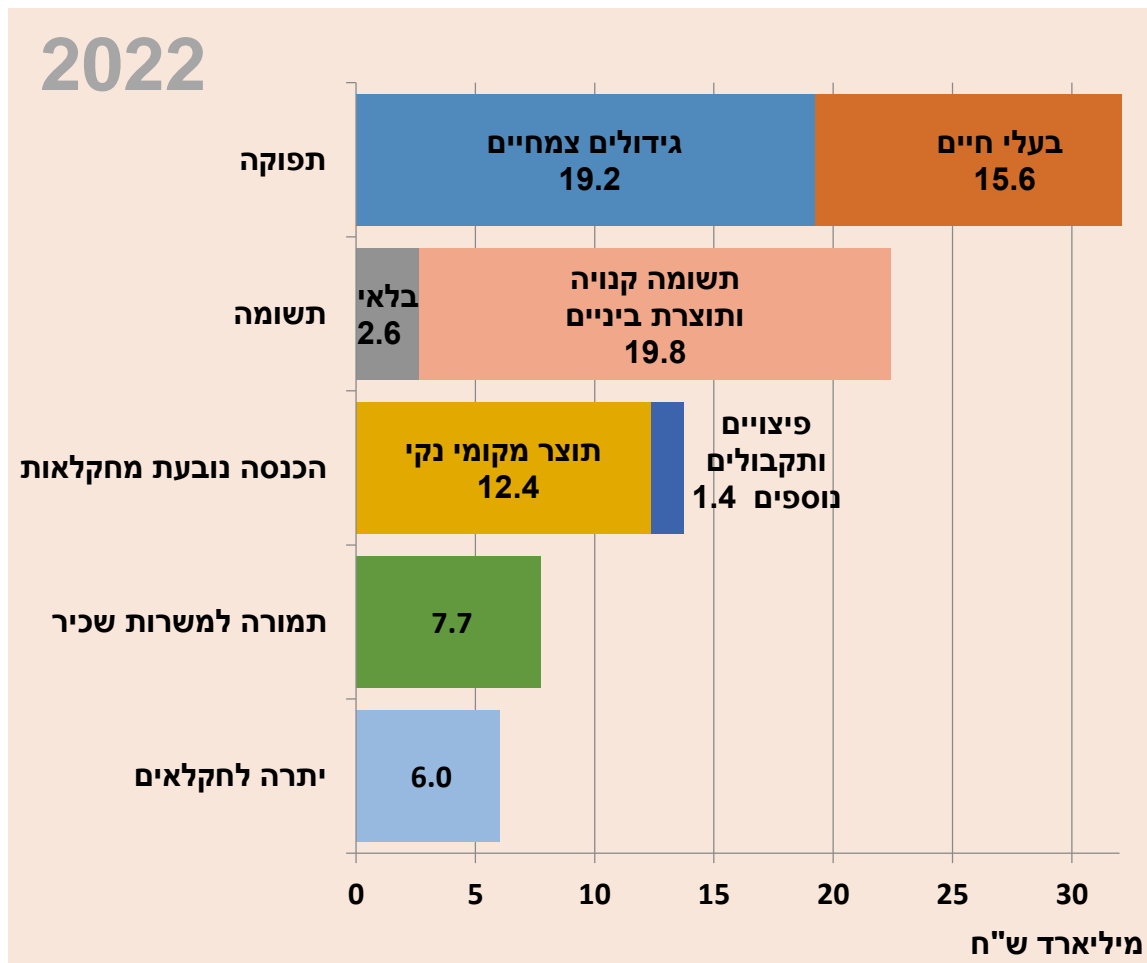
- נתוני האספקה של פירות וירקות טריים (ללא תפוז"א) לשוק המקומי עומדים בשנת 2023 על 215 ק"ג לנפש, ירידה של כ-4% לעומת 2022
- בשנת 2023 ירדה האספקה לנפש מהשוק המקומי של פירות וירקות. הירידה הושפעה מירידה הן בכמויות הייצור המקומי והן מירידה בכמויות היבוא של הפירות והירקות
- האספקה לנפש מהווה אינדיקציה טובה להתפתחות הצריכה. בהסתכלות ארוכת טווח החל משנת 2012, ניתן לראות ירידה של כ-8% באספקה לנפש של ירקות ופירות טריים שמצביעה על ירידה בצריכה לנפש
- בעשור האחרון, אנו עדים לעלייה באספקה לנפש מייבוא, כך שבשנת 2023 היווה הייבוא כ-11% מסך האספקה לנפש, בעוד שבשנת 2012 עמד על כ-3% בלבד

חשבון ענף החקלאות

- **חשבון ענף החקלאות -** חשבון כלכלי המציג את התמורות שחלו בענף – תפוקה, תשומה, תוצר מקומי ויתרה לחקלאים
- **תפוקה -** סיכום של ערך הייצור המקומי בתוספת השקעה במטעים צעירים
- **תשומה -** כולל את ערך החומרים והשירותים שענף החקלאות קונה מענפים אחרים ומהענף עצמו (תוצרת ביניים) במשך שנת הייצור, ואת הבלאי (פחת במחירי חידוש)
- **תוצר מקומי גולמי בחקלאות** – ערך התפוקה החקלאית פחות התשומה הקנויה ומתוצרת ביניים (לא כולל תמורה למשרות שכיר)
- **תוצר מקומי נקי בחקלאות** – תוצר מקומי גולמי בחקלאות פחות הבלאי
- **יתרה לחקלאים** - כוללת את התמורה עבור העבודה העצמית של החקלאי וההון המושקע במשק

חשבון ענף החקלאות במיליארדי ₪

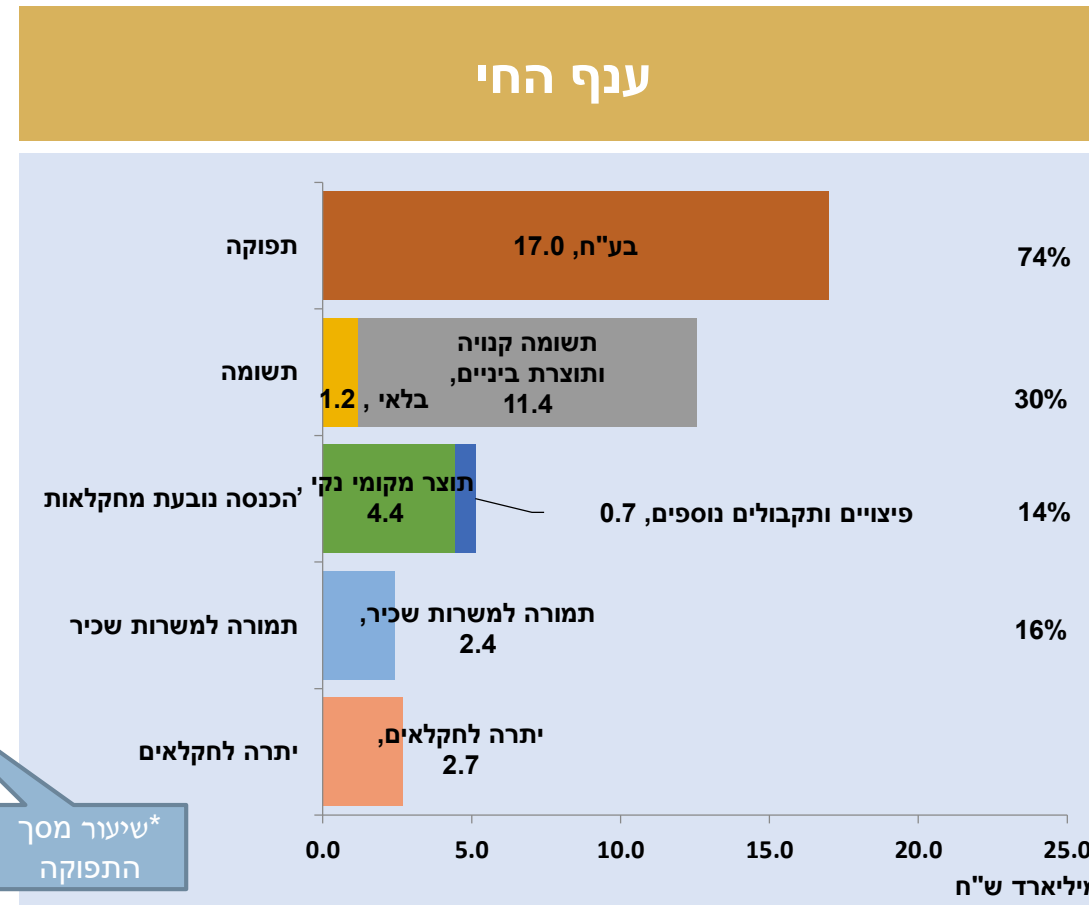
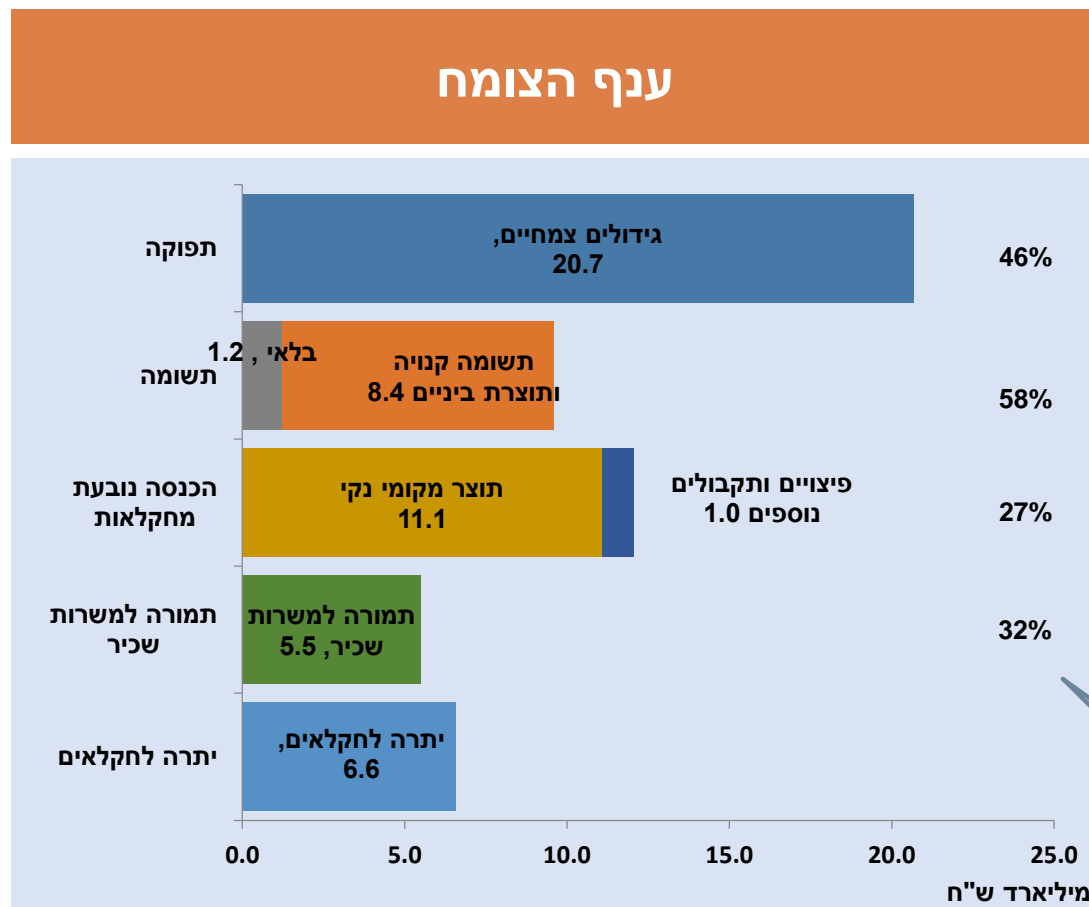
מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

חשבון ענף החקלאות 2023

חלוקה לענפי הצומח והחי, במיליארדי ₪

* שיעור מסך התפוקה

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

החישוב של החלוקה בין הצומח לחי בוצע ע"י החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה ומתבסס על משקולות לתשומות השונות בתוך מדד תשומות בגידולים צמחיים ובבע"ח שמפרסמת הלמ"ס (בסיס שנת 2020) ועל סמך אומדנים.

* האחוזים לצד הגרף מייצגים את החלק של כל סעיף מערך התפוקה של הענף.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

חשבון ענף החקלאות

מיליארדי ש"ח, במחירים שוטפים	2021	2022	2023	הפרש	שינוי במדד כמות	שינוי במדד מחיר	שינוי במדד ערך
תפוקה	32.5	34.8	37.7	2.9	-0.3%	8.5%	8.3%
גידולים צמחיים	18.6	19.2	20.7	1.5	-2.2%	10.0%	7.7%
בעלי חיים ותוצרתם	13.9	15.6	17.0	1.4	2.1%	6.7%	9.0%
תשומה (לא כולל תמורה למשרות שכיר)	19.4	22.4	22.2	-0.3	-2.5%	1.4%	-1.1%
תשומה קנויה ומתוצרת ביניים	16.9	19.8	19.7	0.0	-1.6%	1.4%	-0.2%
בלאי	2.5	2.6	2.4	-0.2	-9.9%	1.9%	-8.2%
תוצר מקומי							
גולמי	15.6	15.0	17.9	2.9	1.5%	17.6%	19.4%
נקי	13.1	12.4	15.5	3.1	3.9%	20.6%	25.3%
פיצויים ותקבולים נוספים	1.2	1.4	1.7	0.3			
פיצויים מביטוח	0.4	0.4	0.4	0.0			
פיצויי בצורת	0.01	0.00	0.0	0.0			
פיצויי קיצוץ במים	0.00	0.02	0.01	-0.01			
תקבולים אחרים	0.9	1.0	1.3	0.3			
הכנסה שנובעת מחקלאות	14.3	13.7	17.2	3.4			25.1%
מזה: תמורה למשרות שכיר	7.5	7.7	7.9	0.2			2.7%
יתרה לחקלאי	6.9	6.0	9.2	3.2			53.9%

מקור הנתונים: למ"ס

הערות: 1. ההפרש ואחוזי השינוי מתייחסים לשינוי בשנת 2023 בהשוואה לשנת 2022.

2. השינוי במחיר, בכמות ובערך התפוקה והתשומה מבוסס על מדדים המחושבים על ידי הלמ"ס.

3. חישוב השינוי בערך מהנתונים בטבלה אינו זהה בכל המקרים לשינוי במדד הערך שהוא מכפלה של מדד הכמות ומדד המחיר.

* בשנת 2023 כולל פיצוי למס רכוש לענף החקלאות

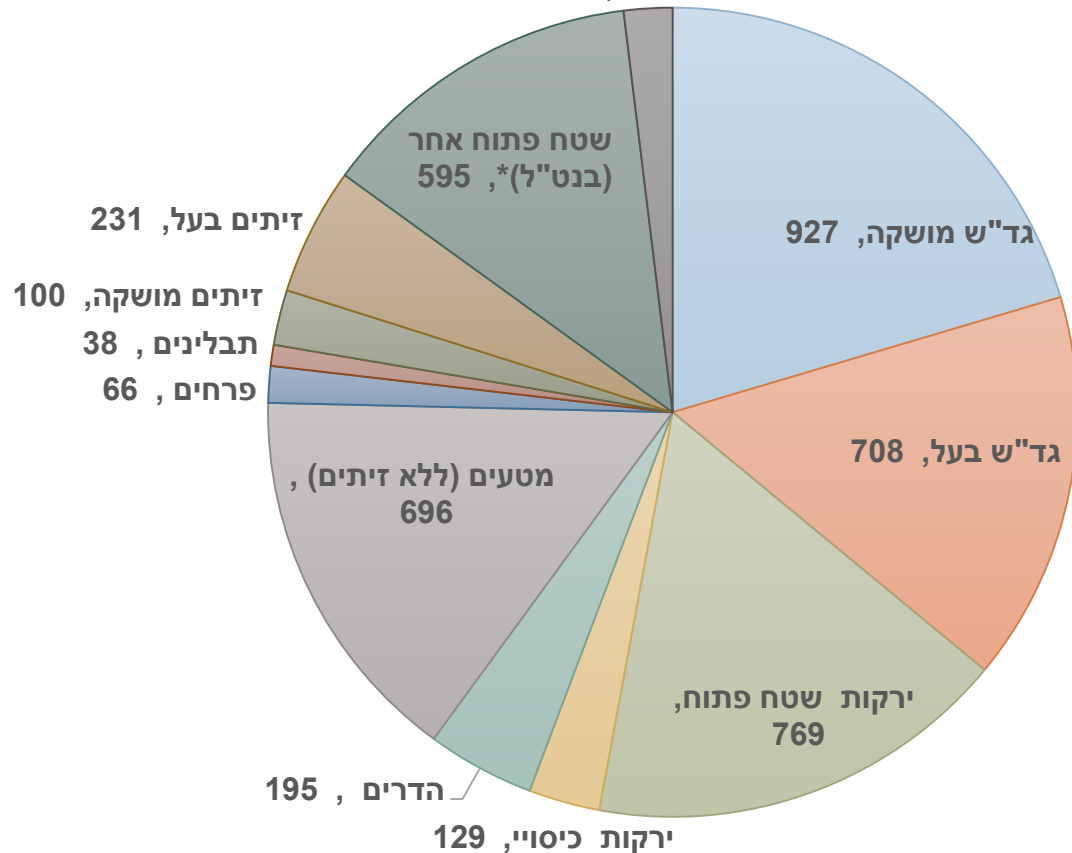

סך השטח החקלאי

סך השטח החקלאי עומד על כ - 4.1 מליון דונם

שטחים באלפי דונם:

לא מעובד, 88

סך השטח הפיזי מוערך ב- 4.1 מיליון דונם. מתוכם לפחות 0.4 מיליון דונם, משמשים ליותר ממחזור גידול אחד במהלך השנה

הערות:
 *שטח פתוח אחר (בנט"ל) (בסיס נתונים טופוגרפי לאומי של מפי"י) - מיפוי שטחים מבוסס צילומי אוויר. בשטחים אלו לא ידוע תמהיל הגידולים לפי תתי ענפים.
 שטחי מטעים - כוללים גם כ- 71 אלף דונם בנט"ל מטעים שטחי ירקות בכיסוי - כוללים גם כ- 9.5 אלף דונם בנט"ל בחממות.

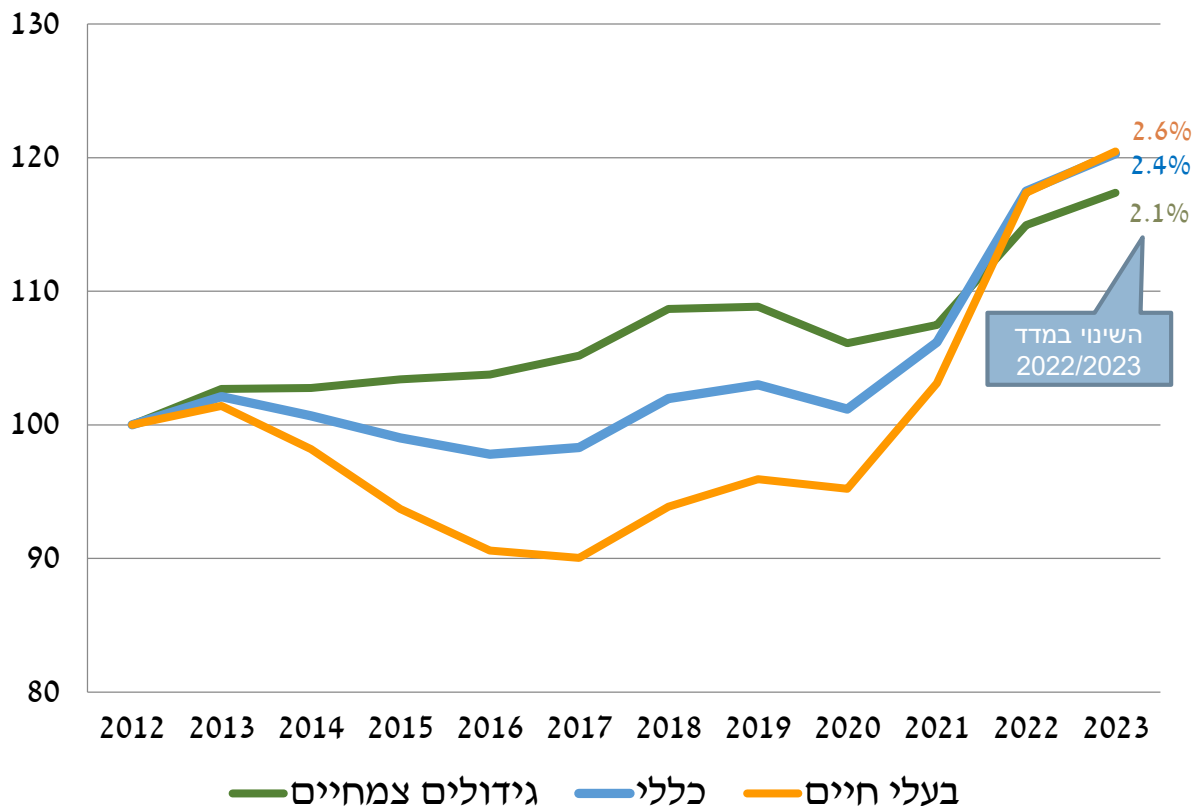
מקור נתוני שטחים: ממ"ג משרד החקלאות (אוגוסט 2019)

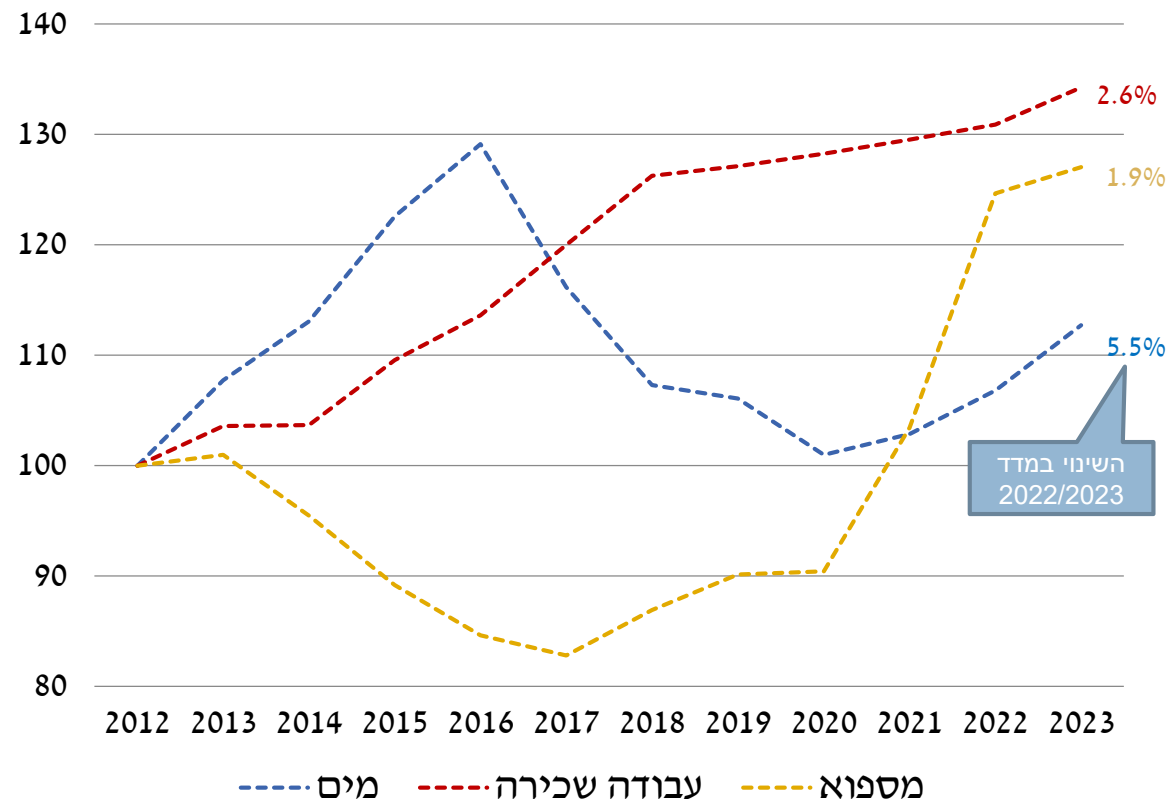
התפתחות מחירי התשומות

עליה במחירי המספוא בשלוש השנים האחרונות מובילה לעליה משמעותית במדד מחירי התשומות בבעלי חיים

מדד מחירי התשומות (2012 = 100)

תשומות עיקריות במדד מחירי התשומות (2012 = 100)

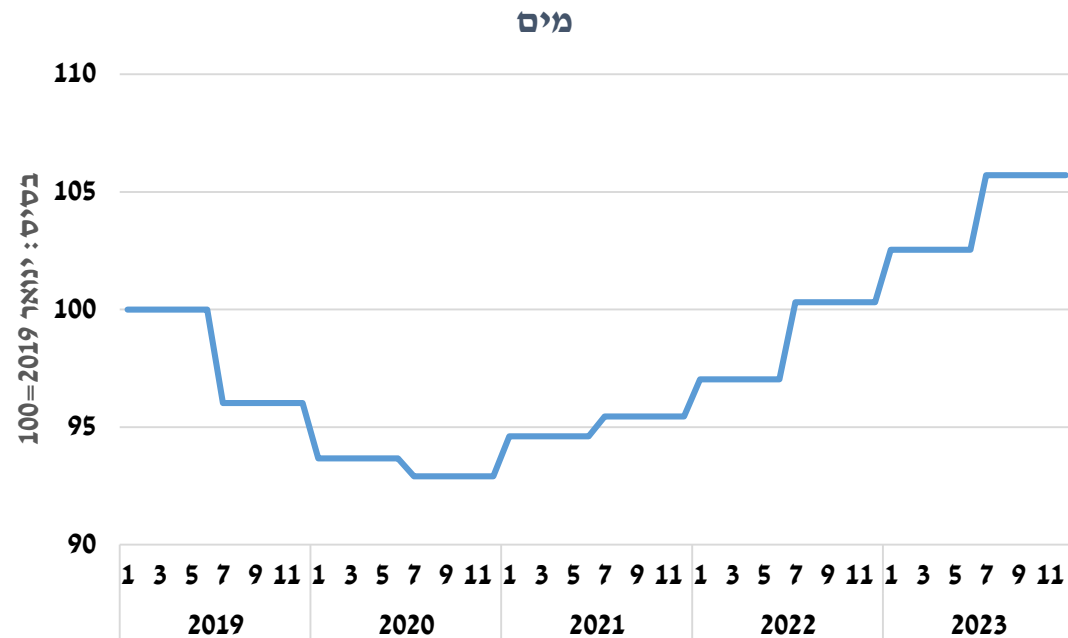
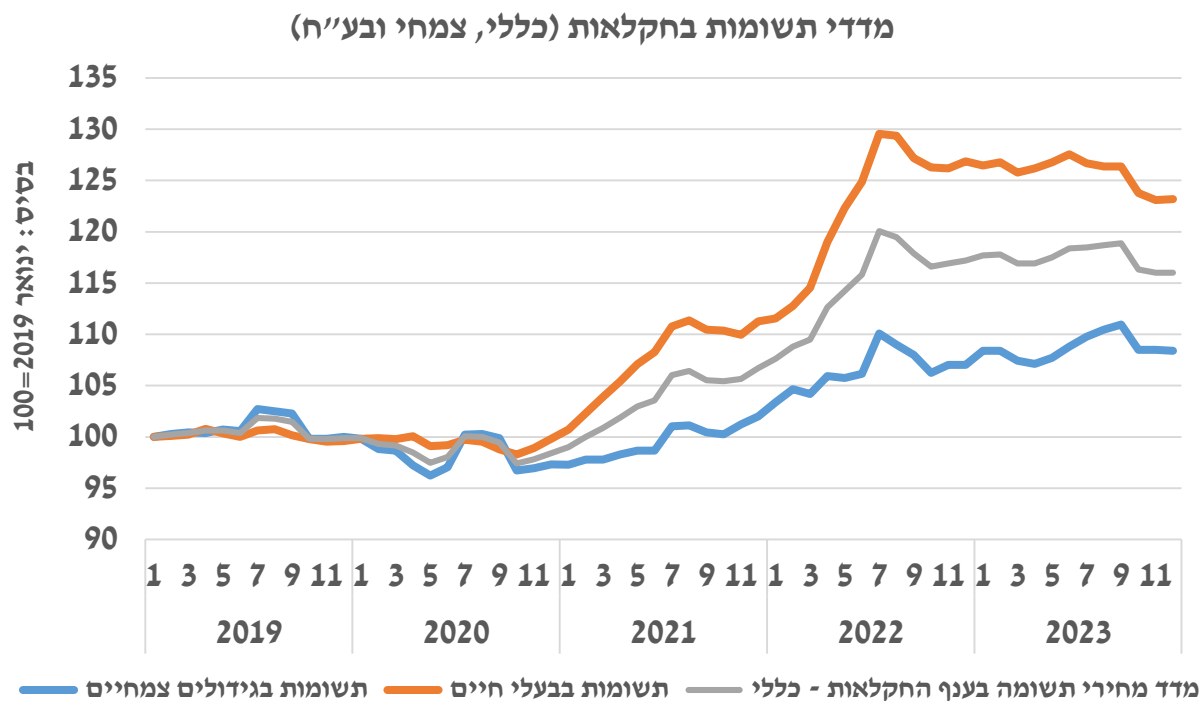

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

* מדד מחירי המים מחושב על בסיס תעריפי המים (מי מקורות) ואינו כולל את ההפקה הפרטית

התפתחות מדדי מחירי תשומות כלליים ונבחרים, 2019-2023

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

בין השנים 2019-2020 נרשמה ירידה בסעיף המים, בעקבות המתווה להוזלת תעריף המים השפירים (באמצעות התייקרות המים בהפקה עצמית) - תיקון 27 לחוק המים

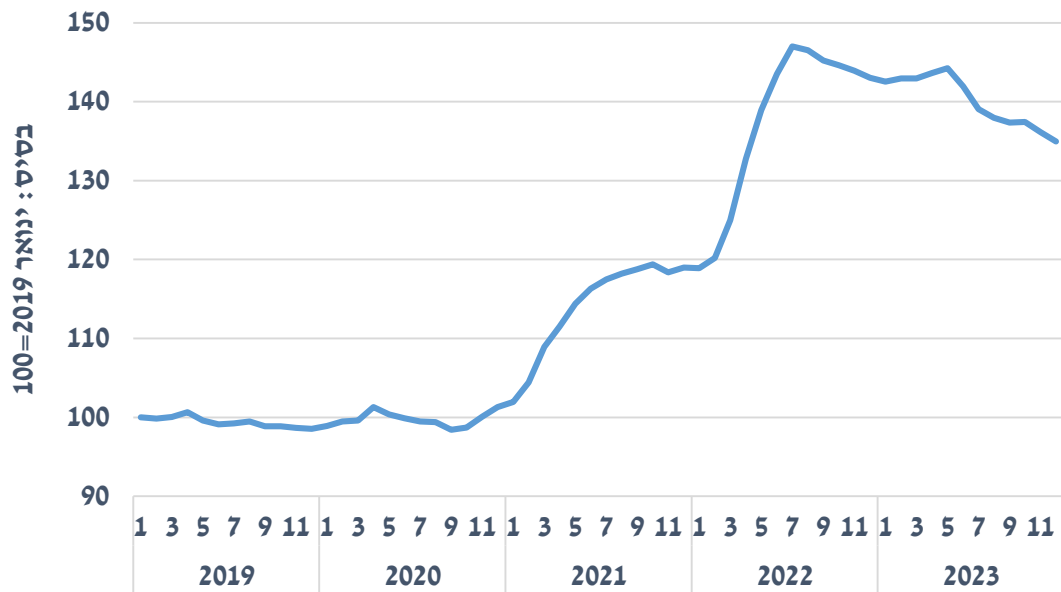
בשנים 2021 עד 2023 הייתה התייקרות במחירי המים שהושפעה מהעליות במדד תעריפי החשמל, מדד השכר הציבורי ומדד המחירים לצרכן

*מדד מחירי המים מחושב על בסיס תעריפי המים (מי מקורות) ואינו כולל את ההפקה הפרטית

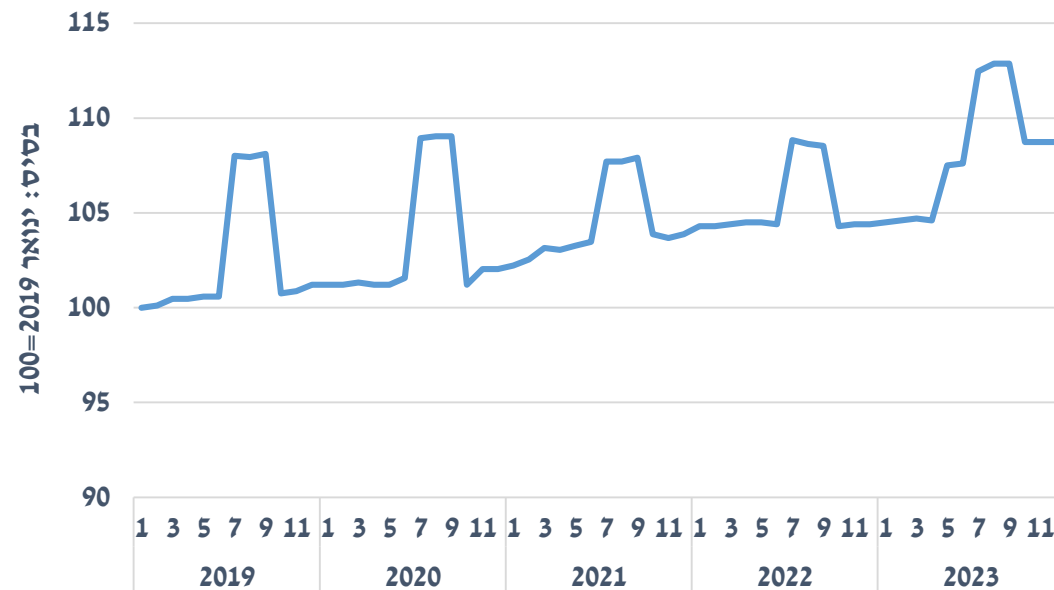

התפתחות מדדי מחירי תשומות נבחרים, 2019-2023

מספוא לבעלי חיים

עלות עבודה שכירה

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

□ העלייה במדד בסעיף מספוא לבעלי חיים בשנת 2022 נבעה מעליות בכל המדדים המרכיבים את מדד מספוא בעלי החיים, בעיקר עליה משמעותית במדד תערובות המזון לכלל בעלי החיים

□ בשנים 2021, 2022 היתה עליה בשכר הממוצע במשק בשל השפעות הקורונה (ולכן לא עודכן שכר המינימום באפריל 2022 כפי שתוכנן)

□ העלייה בשנת 2023 במדד סעיף עלות עבודה שכירה נבעה מהעלייה בשכר המינימום

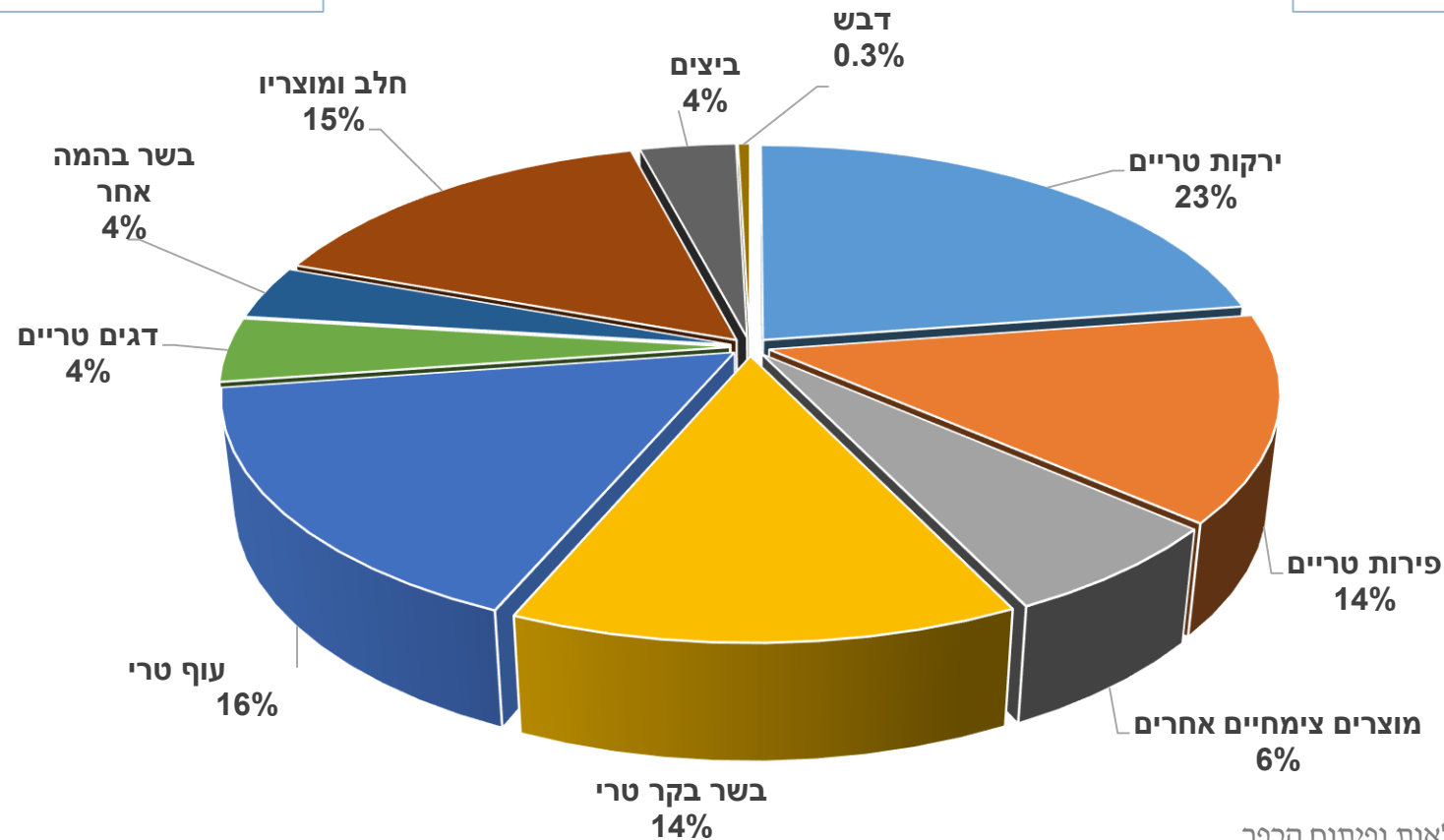
4. מדד מחירי צרכן לתוצרת חקלאית טרייה

משקלות מדד מחירי צרכן לתוצרת חקלאית טרייה

ההוצאות על מזון טרי מהוות כ- 41%
מסך ההוצאות על מזון

משקלות עודכנו בלמ"ס
בינואר 2023

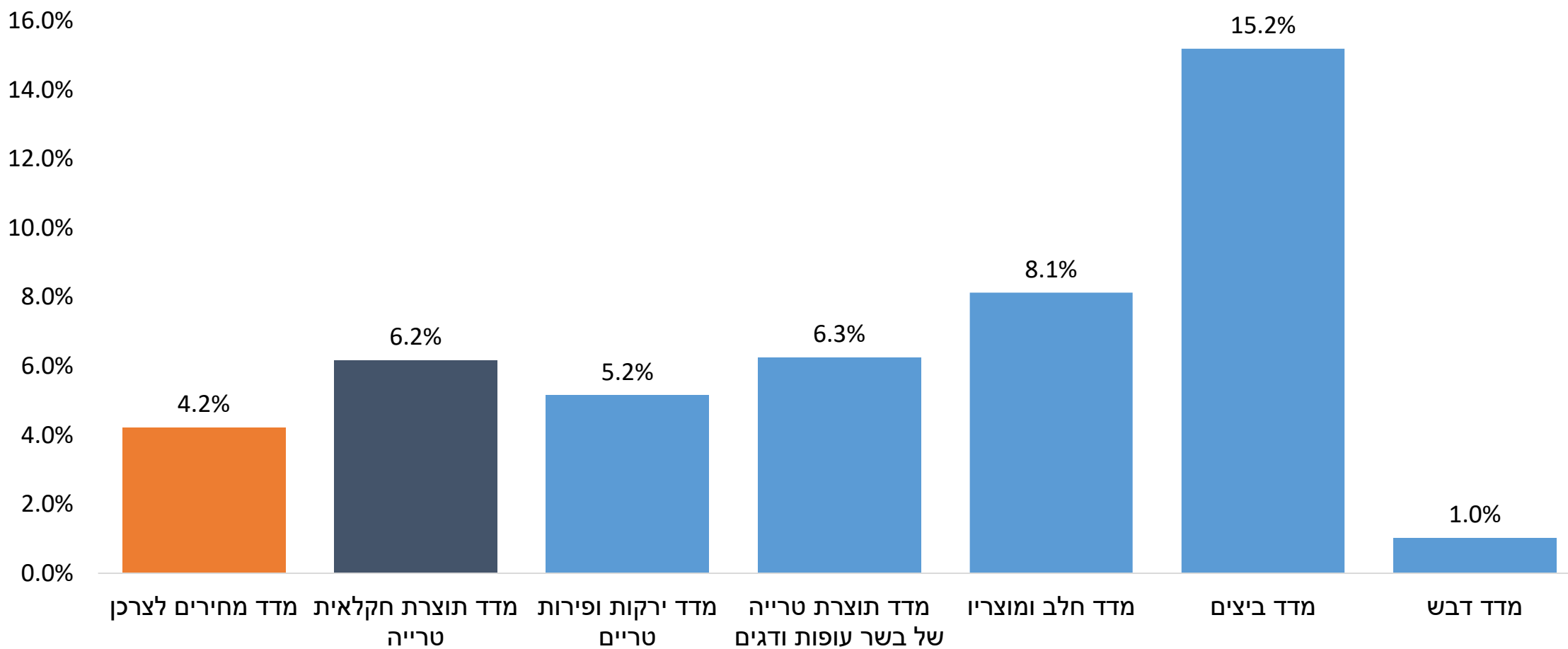

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

שינויים במחירים לצרכן בשנת 2023, בהשוואה לשנת 2022

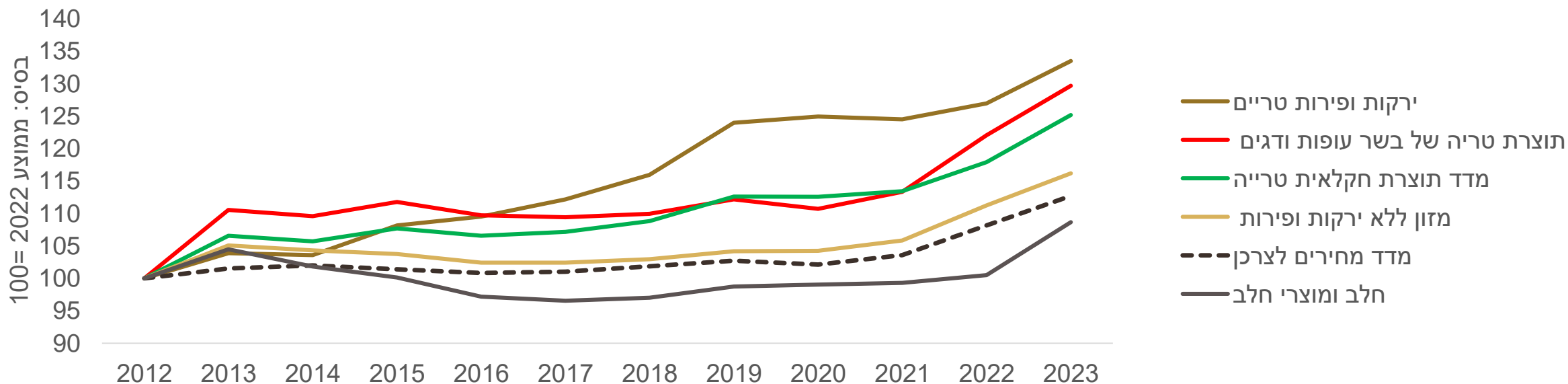

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

התפתחות מדדי המחירים לצרכן בשנים 2012 - 2022

2012 לעומת 2023	2017 לעומת 2023	2022 לעומת 2023	
12.7%	11.6%	4.2%	מדד מחירים לצרכן
25.2%	16.8%	6.2%	מדד תוצרת חקלאית טרייה
33.5%	19.0%	5.2%	מדד ירקות ופירות טריים
16.2%	13.4%	4.5%	מזון ללא ירקות ופירות
29.7%	18.5%	6.3%	מדד תוצרת טרייה של בשר עופות ודגים
8.7%	12.5%	8.1%	מדד חלב ומוצרי חלב

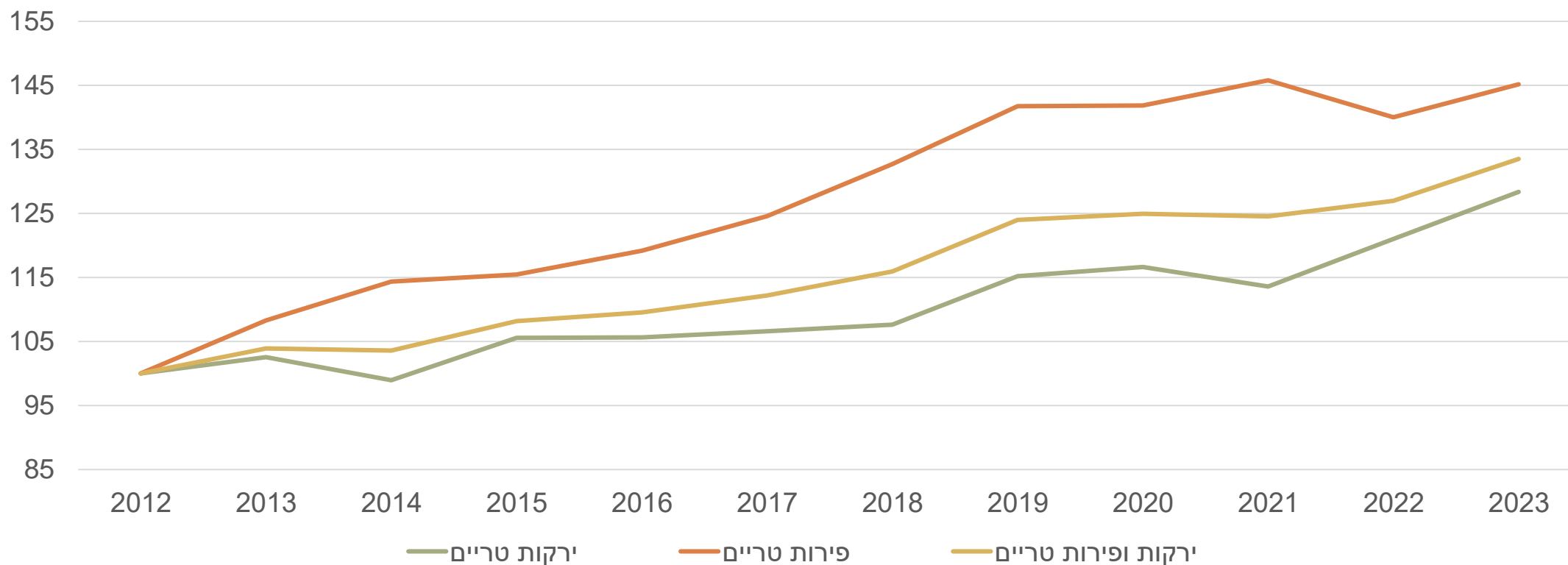
מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

מדד מחירי ירקות ופירות טריים לצרכן

בשנת 2023 בהשוואה ל-2022, עליה של 5.2% במדד מחירי הפירות והירקות הטריים, 6.1% בירקות ו- 3.7% בפירות

מקור הנתונים: למ"ס; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

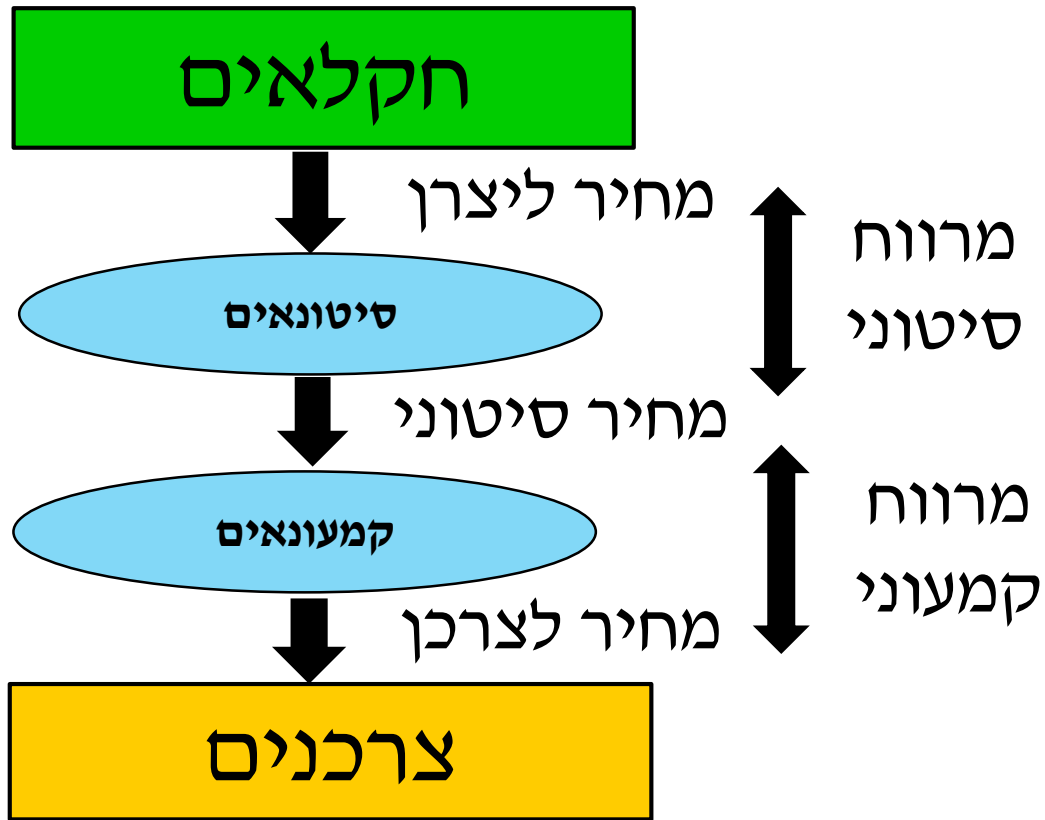
5. מרווחי השיווק הקמעוניים בירקות ופירות טריים

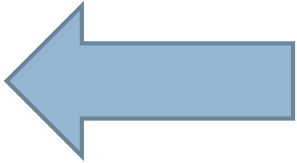
הערות ודגשים לפרק

- מרווחי השיווק המוצגים בפרק זה מחושבים כהפרש בין מחירים קמעוניים שנתיים ממוצעים (למ"ס) ומחירים סיטוניים שנתיים ממוצעים (סקר של משרד החקלאות ופיתוח הכפר בשוק הסיטוני צריפין).
- מרווחי השיווק מהווים אינדיקציה על התפתחות השוק לאורך זמן אולם לא ניתן להסיק מהמרווחים על גובה המרווחים בפועל של רשתות השיווק. זאת משום שהרשתות כמעט ולא רוכשות בשווקים הסיטוניים וגם מכיוון שסקר המחירים הקמעוניים של הלמ"ס כולל סוגי חנויות שונים (רשתות, ירקנים, שווקים פתוחים).
- לרוב מחירי הפירות והירקות בסניפים הגדולים של רשתות השיווק נמוכים יותר ממחירי הצרכן שמפרסם הלמ"ס. בנוסף, בדרך כלל מחירי הרכישה של הרשתות נמוכים יותר מהמחירים בשוק הסיטוני.
- המחירים הסיטוניים ומחירי הצרכן השנתיים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל, בהתאם לכמויות ברשתות השיווק. חישוב מחירי הקטגוריה כולה (פירות/ירקות), משוקללים על בסיס משקולות הלמ"ס.

מרווחי השיווק הקמעוניים בפירות וירקות

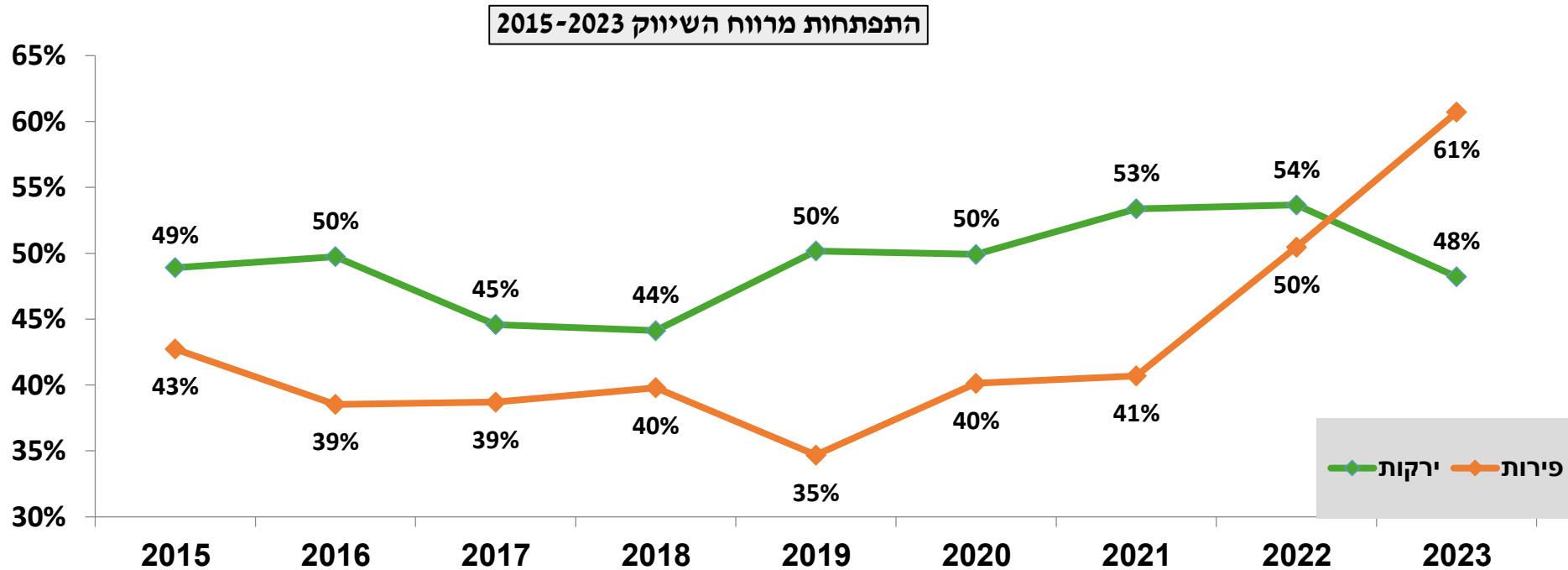
מרווח השיווק הקמעוני
בירקות ופירות טריים
מבטא את הפער בין
המחיר שמשלם הצרכן
למחיר שמשלם הקמעונאי.

*הערה: במקרים בהם רשתות שיווק מחזיקות מרכז לוגיסטי ורוכשות סחורה ישירות מהחקלאי או מבית האריזה, מרווח השיווק של רשת השיווק כולל את המרווח הסיטוני והקמעונאי ביחד

התפתחות מרווח השיווק הקמעוני האחוזי לפירות וירקות טריים 2015-2023

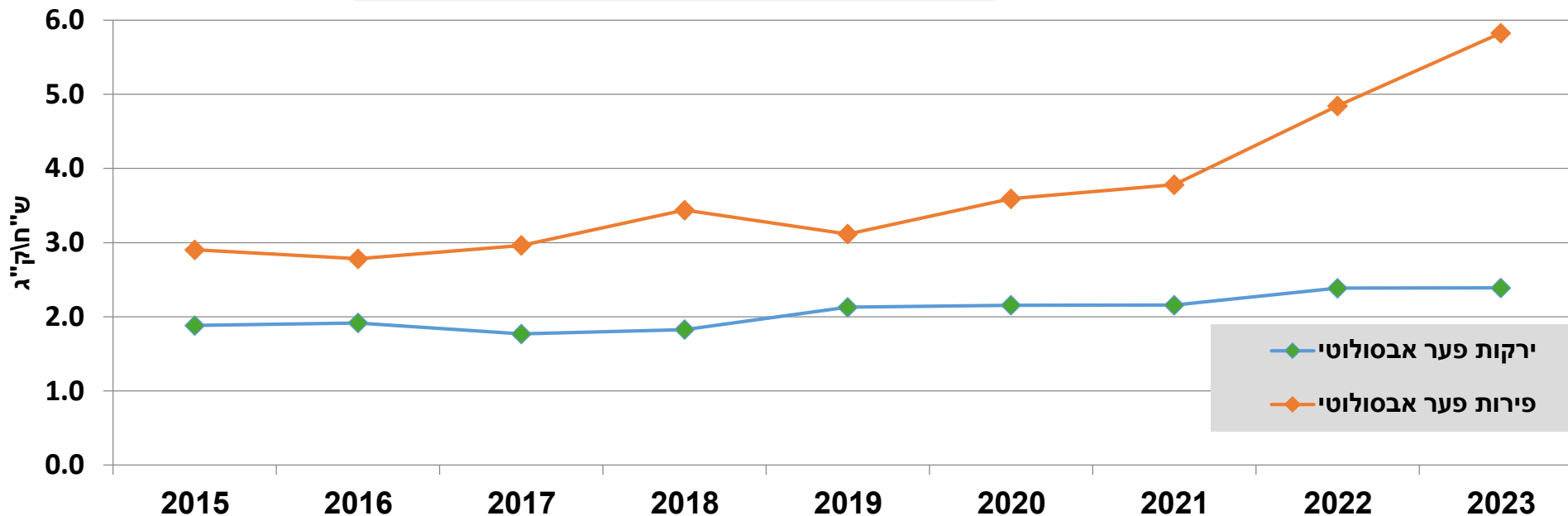
שנת 2023 :

- בירקות עמד מרווח השיווק הקמעוני האחוזי על 48%. חלה ירידה של 6 נקודות האחוז, בהשוואה למרווח השיווק ב-2022, שעמד על 54%.
- בפירות עמד מרווח השיווק הקמעוני האחוזי על 61%. עלייה של 11 נקודת האחוז, בהשוואה למרווח השיווק ב-2022, שעמד על 50%.

התפתחות מרווח השיווק הקמעוני האבסולוטי לפירות וירקות טריים 2015-2023

התפתחות מרווח שיווק קמעונאי אבסולוטי 2015-2023

שנת 2023:

- בירקות עמד מרווח השיווק הקמעוני האבסולוטי על 2.39 ש"ח/ק"ג, כמעט ללא שינוי בהשוואה למרווח השיווק ב 2022 שעמד על 2.38 ש"ח/ק"ג.
- בפירות עמד מרווח השיווק הקמעוני האבסולוטי על 5.83 ש"ח/ק"ג. חלה עלייה של כ- 20% בהשוואה למרווח השיווק ב 2022 שעמד על 4.84 ש"ח/ק"ג. בעקבות עלייה ניכרת בפער השיווק האבסולוטי של אבוקדו (141%), תפוזים שמוטי (103%), ענבים ירוקים (49%) ואפרסק (43%).

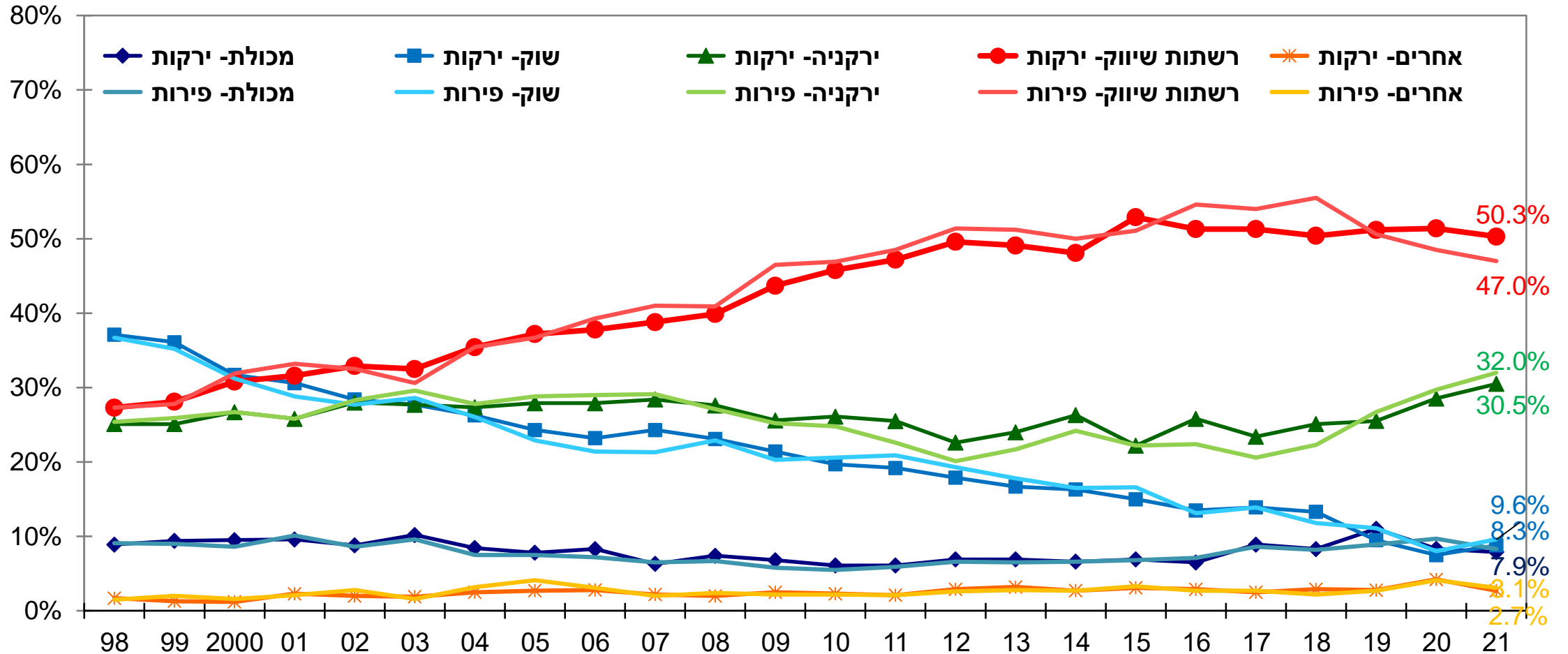

6. ירקות ופירות טריים ברשתות השיווק

ירקות ופירות טריים - הוצאות משקי הבית לפי סוג חנות

לאורך השנים נתח רשתות השיווק גדל, על חשבון שווקים פתוחים. כחצי מרכישות הפירות והירקות הטריים - ברשתות השיווק

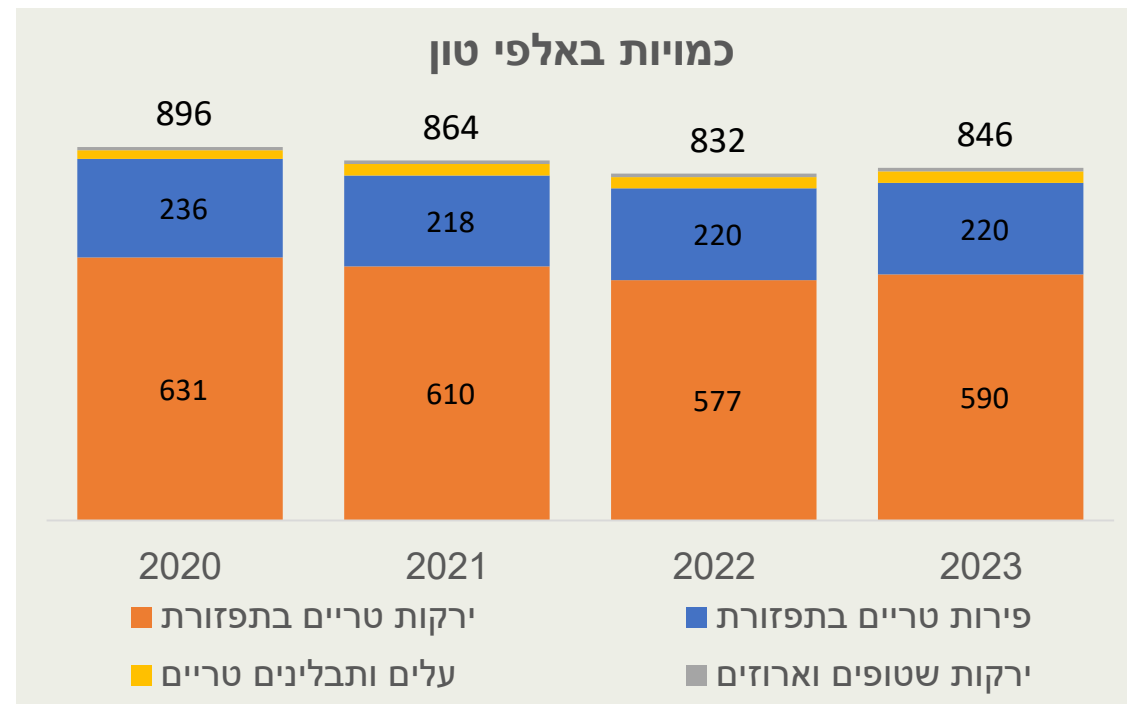
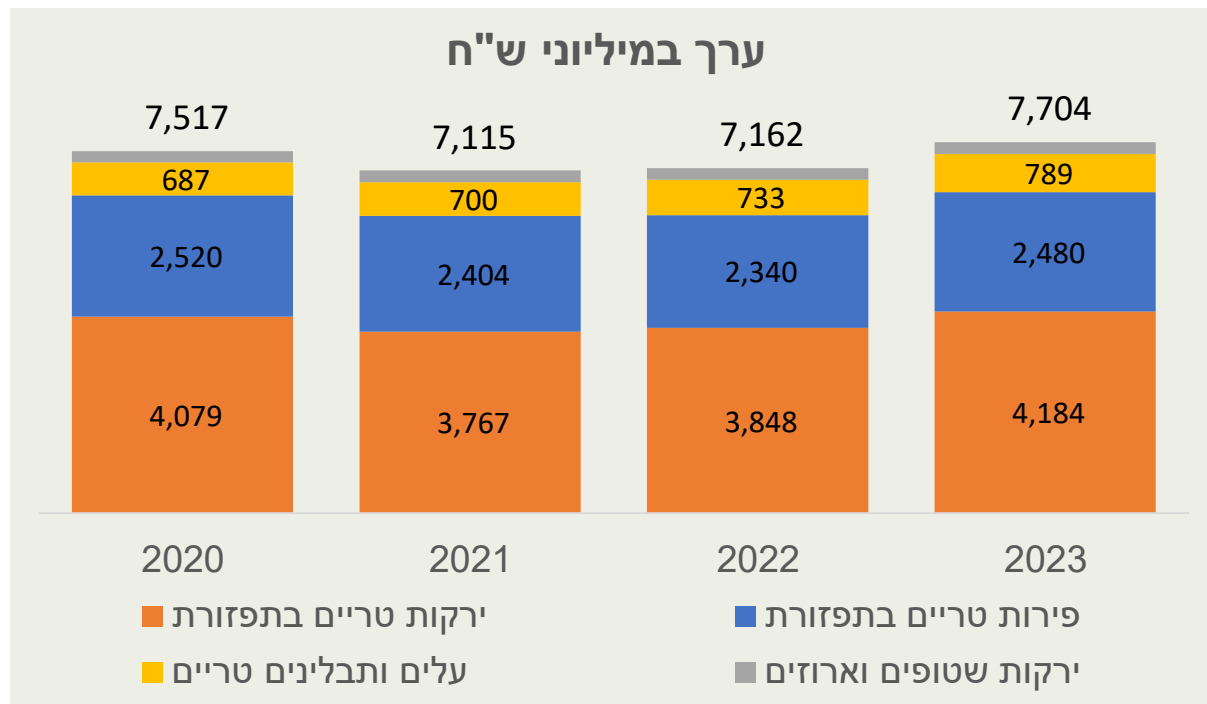
הערות: הוצאות למזון - ללא ארוחות מחוץ לבית, לפי סוג חנות, כלומר הנתונים אינם כוללים את רכישת מזון במקומות עבודה ובמסעדות.
 החל משנת 2018, נתוני רשתות השיווק, הינם סכום של רשתות מזון + רשת מזון מקוונת. בשנת 2021 כ-6% מרכישת הירקות וכ-4% מרכישת הפירות ברשתות המזון היו מקוונות
 מקור: למייס, סקר הוצאות משקי בית; עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

המכר של פירות וירקות טריים ברשתות השיווק

בשנת 2023 חלה עליה של 1.7% במכר הכמותי ועליה של 7.6% במכר הכספי, בהשוואה לשנת 2022

השינויים בשנת 2023 לעומת 2022:

בירקות המכר הכספי עלה ב 8.7% לעומת עליה של כ- 2.3% בלבד במכר הכמותי, מה שמצביע על עליית מחירים

בפירות המכר הכספי עלה ב 6.0% לעומת יציבות במכר הכמותי, מה שמצביע על עליית מחירים

מקור: סטורנקסט, עיבוד: משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

* ירקות טריים כולל מיקשה (אבטיחים, מלונים וכדומה).

מכר כמותי, אינו כולל את התוצרת הטריה הנמכרת כיחידה בודדת.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

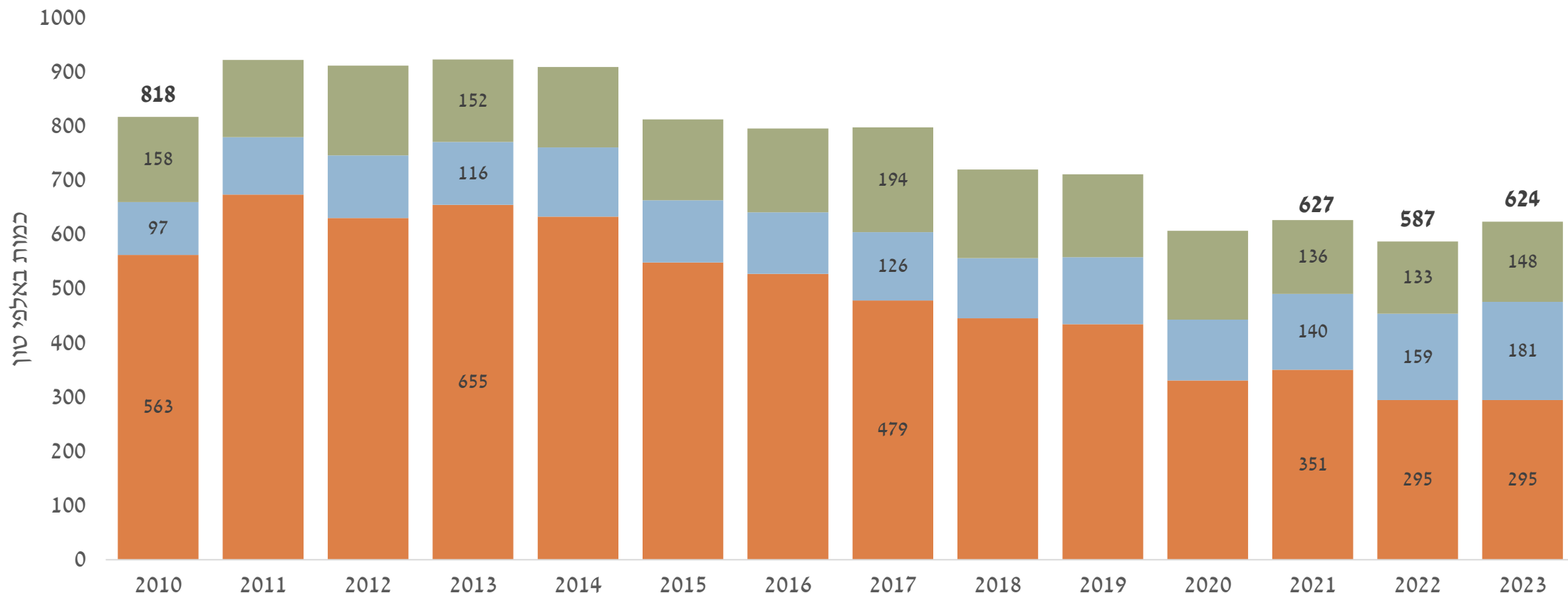

7. כמויות יצוא ימי של ירקות, פירות ופרי הדר

כמויות ייצוא ימי סך פירות וירקות

ירידה בכמות הייצוא בעשור האחרון שהושפעה בעיקר מהירידה ביצוא ירקות

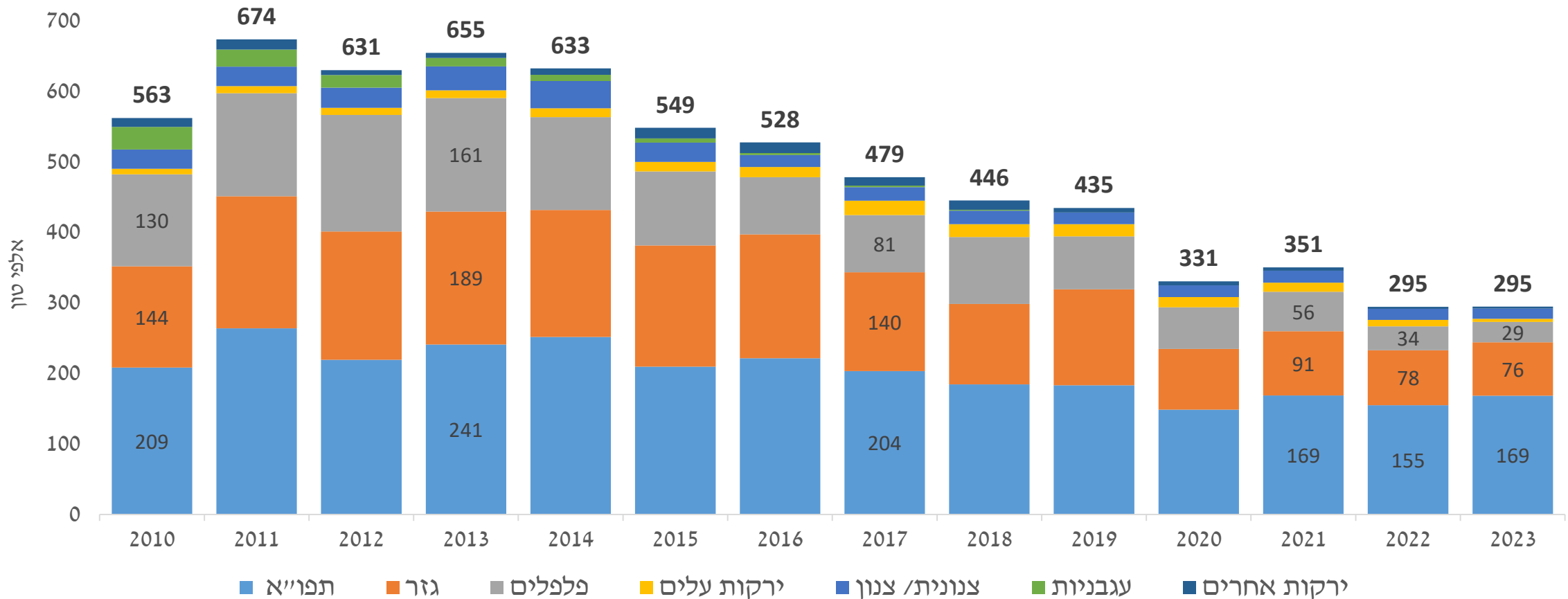
בשנת 2023 לעומת 2022 עליה ביצוא של 6% שהושפעה מעליה ביצוא פירות וחדרים. יצוא הירקות ללא שינוי

מקור הנתונים: השירותים להגנת הצומח, משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

יצוא ירקות

מגמת ירידה ביצוא ירקות בעשור האחרון, בשנת 2023 היצוא ללא שינוי

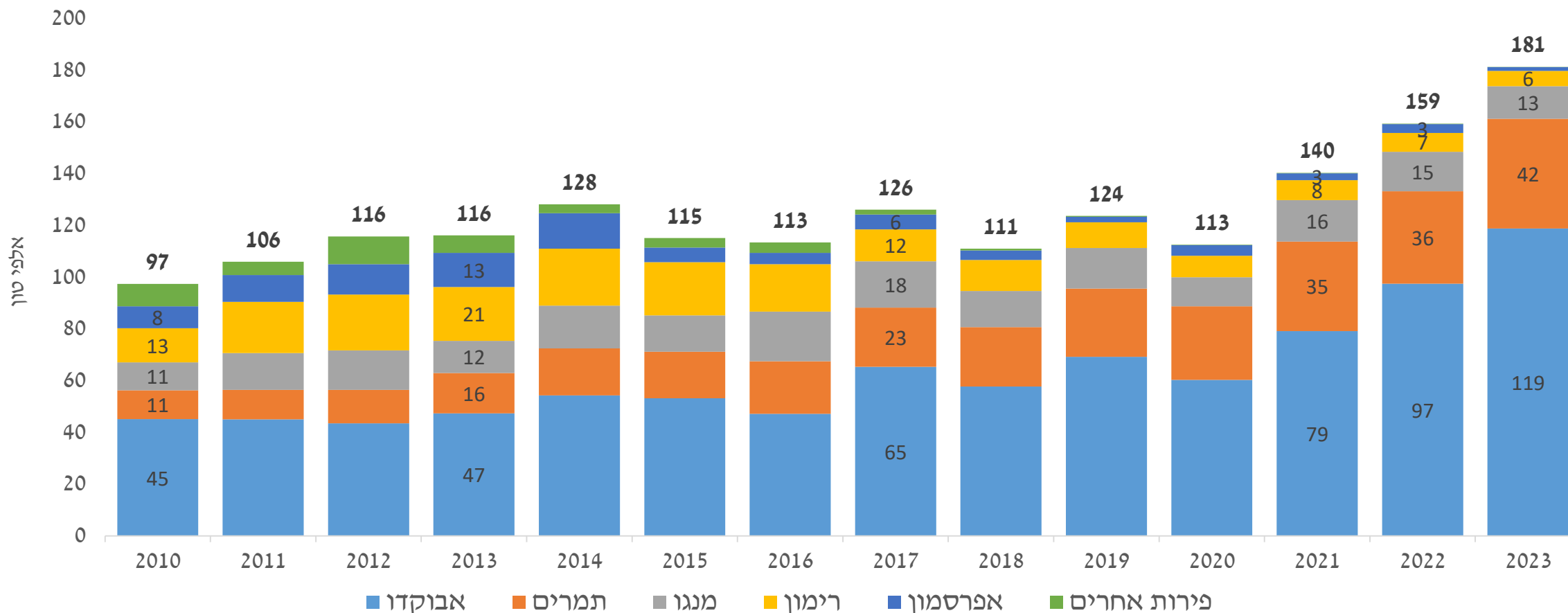

בשנת 2023 היוו תפוזים 57% מכמות הירקות הטרניים המיוצאת, גזרים 26% ופלפלים 10%

יצוא פירות

מגמת עליה ביצוא פירות בשנים האחרונות, עיקר הצמיחה מקורה ביצוא אבוקדו ותמרים

בשנת 2023 אבוקדו היווה 66% מכמות הירקות הטריים המיוצאת, תמרים 23%, מנגו 7% ורימונים 3%

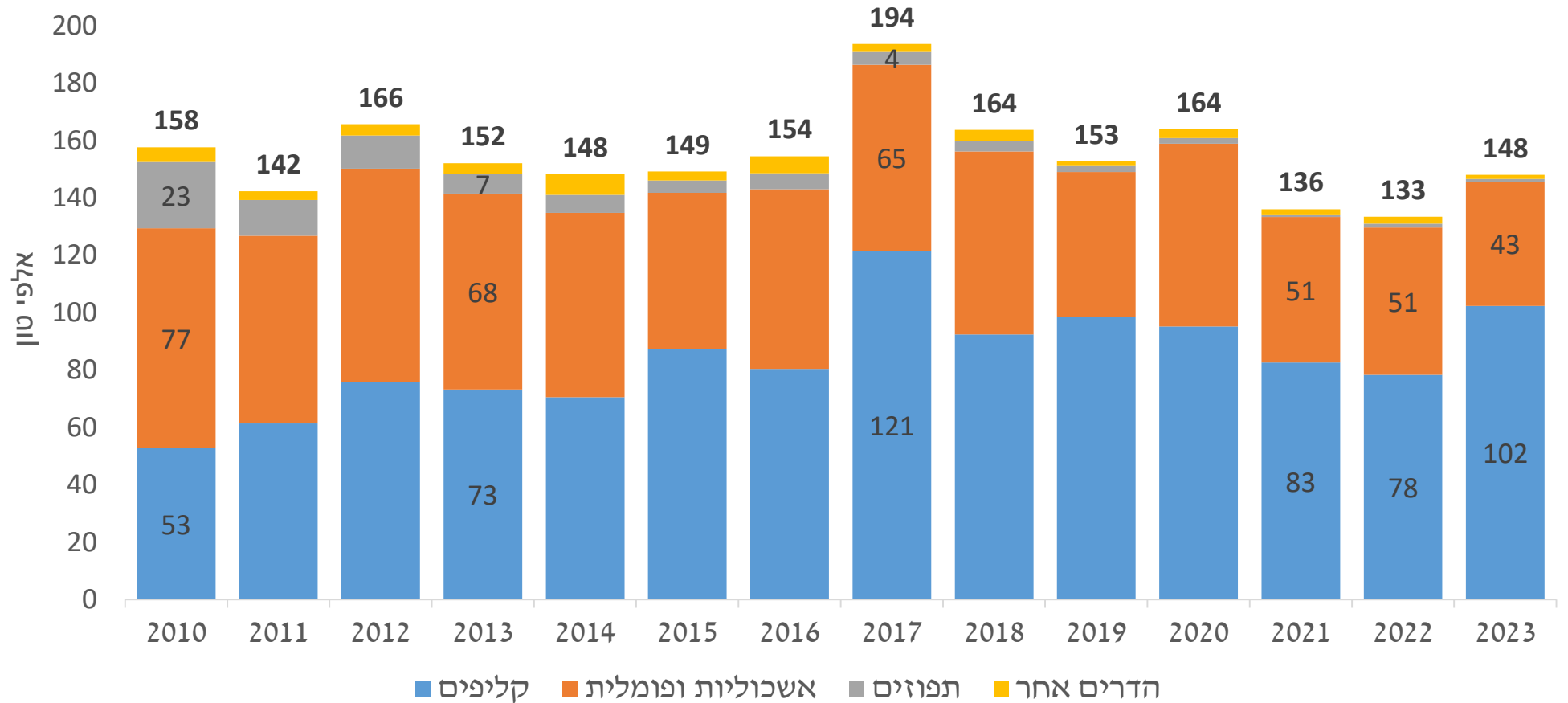

מקור הנתונים: השירותים להגנת הצומח, משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

יצוא פרי הדר

בשנת 2023 לעומת 2022 עלייה בכמות יצוא הקליפים אל מול ירידה ביצוא האשכוליות והפומליות

מקור נתוני היצוא של פרי הדר טרי הינו השירותים להגנת הצומח. נתוני היצוא של פרי הדר, בשונה מנתוני היצוא של ירקות ופירות, מוצגים לפי תיבות. לכן, בתת פרק זה הומרו כל הנתונים מתיבות לטונות בהתבסס על משקל התיבות הממוצע של שלוש העונות האחרונות לכל זן.

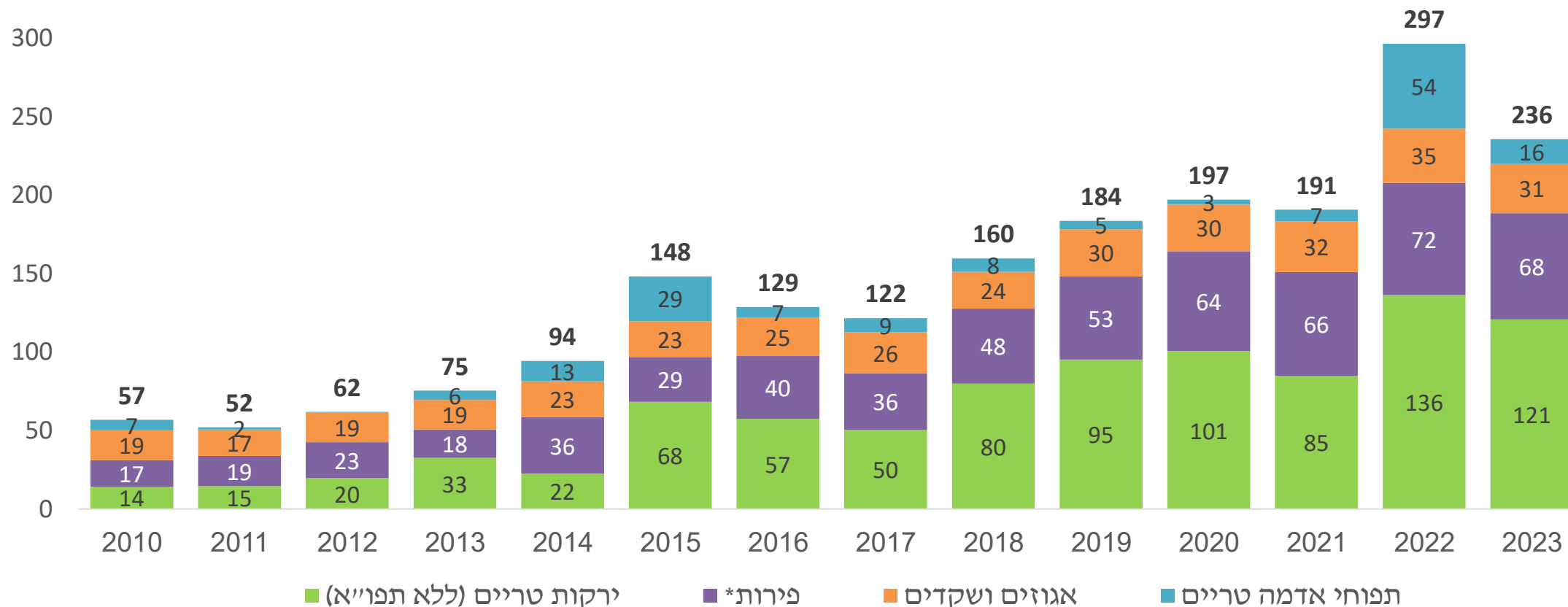
קליפים היוו 69% מסך כמות פרי הדר שיוצאה מישראל, ואשכוליות ופומליות היוו 29%

מקור הנתונים: השירותים להגנת הצומח, משרד החקלאות ופיתוח הכפר. משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

התפתחות ייבוא ירקות ופירות*

כמויות ייבוא ירקות ופירות טריים, באלפי טון

שנים 2015 ו-2022, הינן שנות שמיטה, לאור זאת הוגבר יבוא הירקות בשנים אלו. ניתן לשים לב שהירידה בשנה העוקבת לא מלאה

*בתרשים זה הכמויות של הפירות כוללות פירות טריים ויבשים, ללא אגוזים ושקדים המוצגים בנפרד

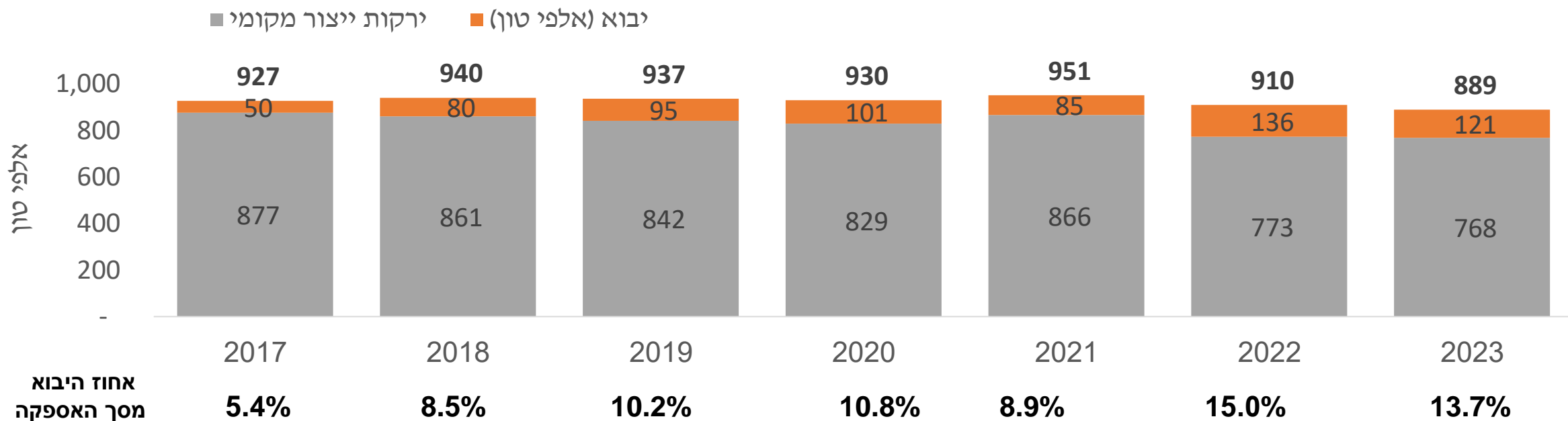
מקור הנתונים: אגף סחר חוץ – משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

ירקות טריים (ללא תפוז"א ומקשה) - נתחי היבוא מסך

האספקה לשוק המקומי

בשנים 2022 ו-2023 שיעורי היבוא מסך האספקה לשוק המקומי היו גבוהים ביחס לשנים קודמות

בשנת 2023 שיעור היבוא הגיע לכ-14% בעיקר בהשפעת המלחמה, בשנת 2022 שיעור היבוא הגיע לכ-15% בהשפעת שנת השמיטה

בשנים 2017-2021 כמות הירקות הטריים המיובאת היוותה 5%-11% מסך האספקה לשוק המקומי

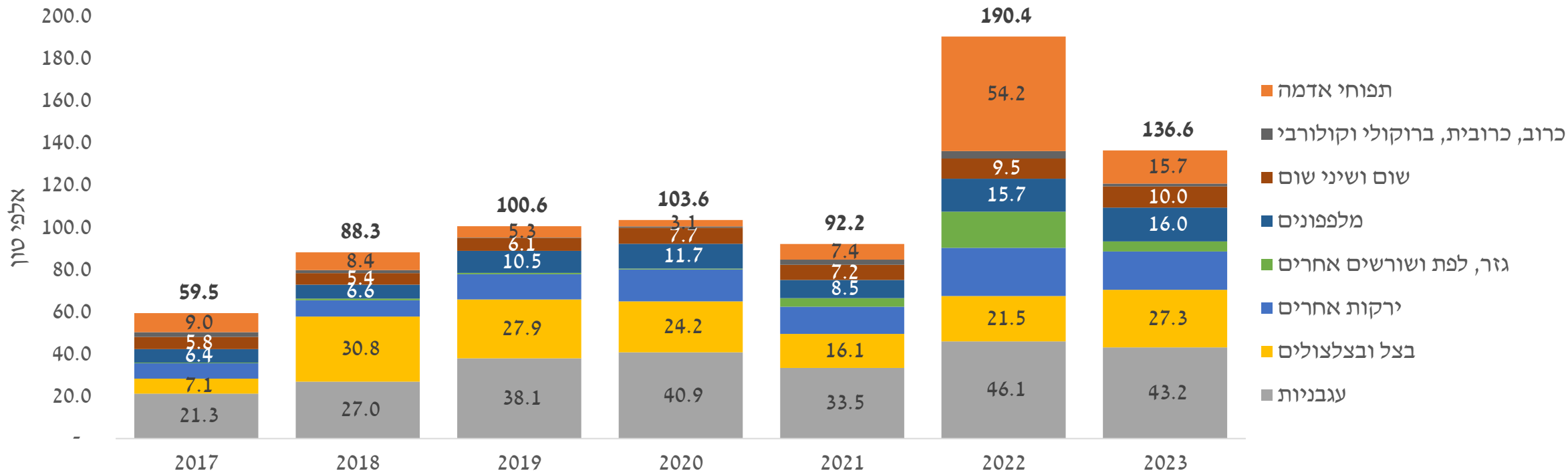
סך האספקה לשוק המקומי=כמות הייצור המקומי של ירקות טריים המיועדת לשיווק מקומי (לא כולל תפוז"א ומיקשה) והכמות המיובאת

מקור נתוני הייצור המקומי: למ"ס. מקור נתוני היבוא: אגף סחר חץ, משרד החקלאות. נתח היבוא של ירקות הינו החלק של הירקות שמייבאים מתוך סה"כ האספקה לשוק המקומי

ייבוא ירקות טריים

כמויות ייבוא ירקות טריים, באלפי טון

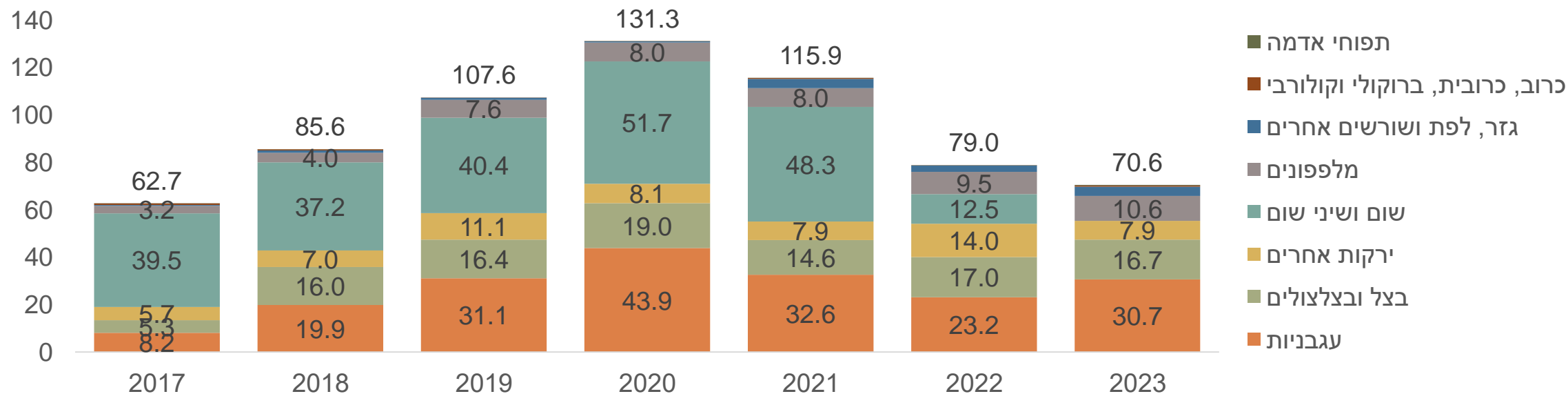
בשנת 2023 עמד יבוא הירקות על כ-136 אלף טון, כמות גבוהה משמעותית יחסית לשנים 2017-2021, וזאת בעקבות הגברת היקפי הייבוא בחודשי המלחמה החל מחודש אוקטובר 2023

שנת 2022 הייתה שנת שמיטה ולכן היקפי הייבוא בה היו גבוהים משמעותית בהשוואה לשנים שקדמו לה. בנוסף, בשנה זו החלה מדיניות הפחתת המכסים, שכללה ירידה בשיעורי המכס על התוצרת המיובאת

מכס מייבוא ירקות

הכנסות המדינה ממכס על ייבוא ירקות טריים בשנים 2017-2023, במיליוני ש"ח

עד לשנת 2020 נצפתה מגמת עלייה בתקבולי המכס מירקות טריים, כתוצאה מהגידול בהיקפי הייבוא שלהם

החל משנת 2021 חלה ירידה בתקבולי המכס, ירידה זו מוסברת על ידי צמצום היקפי יבוא הירקות בשנה זו. מנגד, בשנת 2022 עלו היקפי היבוא, אך ההכנסות ממיסים המשיכו להצטמצם וזאת כתוצאה מצמצום המכסים (החלת הפעימה הראשונה של הרפורמה)

בשנת 2023 המשיכה מגמת הירידה בתקבולי המיסים

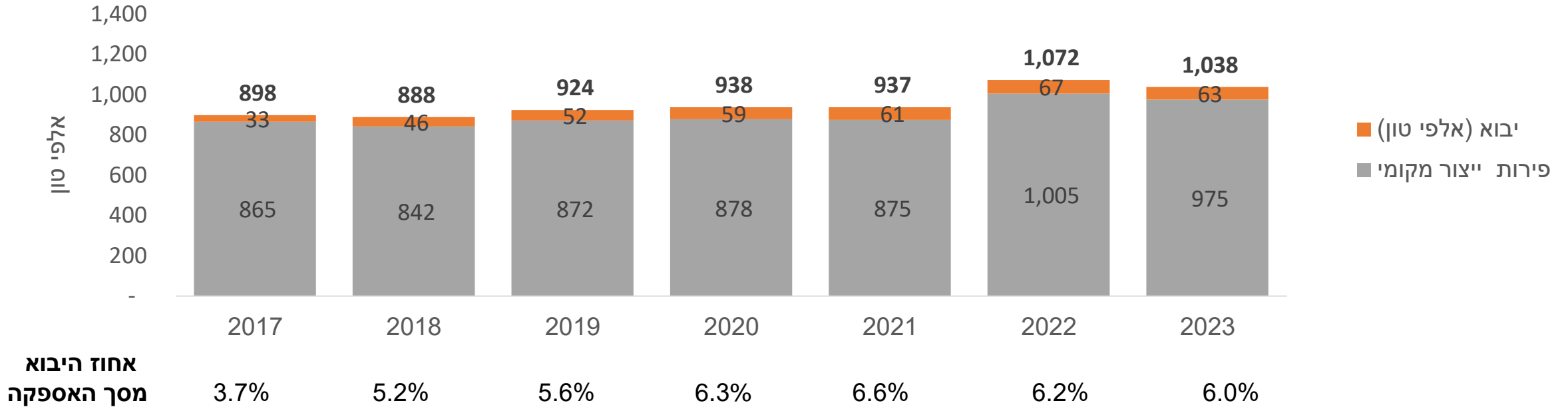
עיקר ההכנסות ממכס מקורן בייבוא עגבניות ובצל

מקור הנתונים: אגף סחר חוץ – משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

פירות - נתחי הייבוא מסך האספקה לשוק המקומי*

כמות הפירות הטריים המיובאת מהווה כ - 4%-6% בלבד מסך האספקה לשוק המקומי (כמות הייצור המקומי של פירות טריים המיועדת לשוק המקומי והכמות המיובאת)

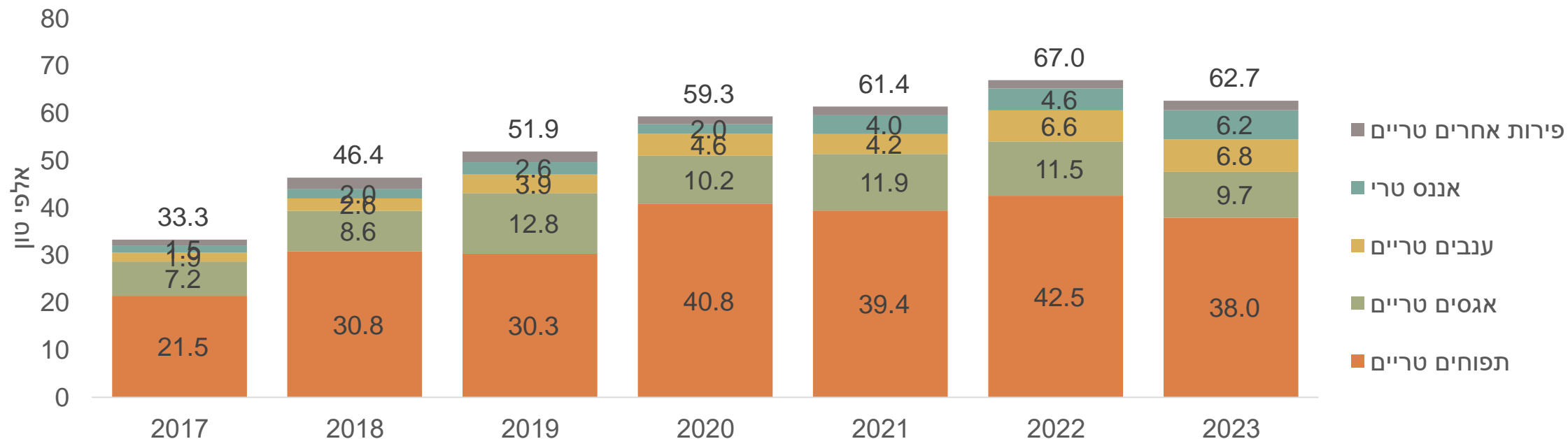
הערה: כמות יבוא הפירות לא כוללת פירות יבשים, שקדים ואגוזים אחרים

מקור נתוני הייצור המקומי: למ"ס. מקור נתוני היבוא: אגף סחר חוץ, משרד החקלאות. נתח הייבוא של פירות הינו החלק של הפירות שמייבאים מתוך סה"כ האספקה לשוק המקומי

ייבוא פירות טריים

כמויות ייבוא פירות טריים בשנים 2017-2023, באלפי טון*

*הערות: 1. יבוא פירות ללא שקדים ואגוזים אחרים. ב - 2022 ייבאו 5.0 אלפי טון שקדים ו- 29.6 אלפי טון אגוזים אחרים.
 2. ייבוא הפירות אינו כולל פירות יבשים למעט תמרים. ב - 2022 ייבאו כ- 4.2 אלפי טון של פירות יבשים.

בשנת 2023: תפוחים ואגסים יחדיו מהווים כ- 76% מכמות הייבוא של הפירות הטריים. תפוחים לבד מהווים כ- 61% מכמות הייבוא של הפירות הטריים

גם בשנת 2023 המשיכה מגמת עלייה בהיקפי יבוא של ענבים ואננס

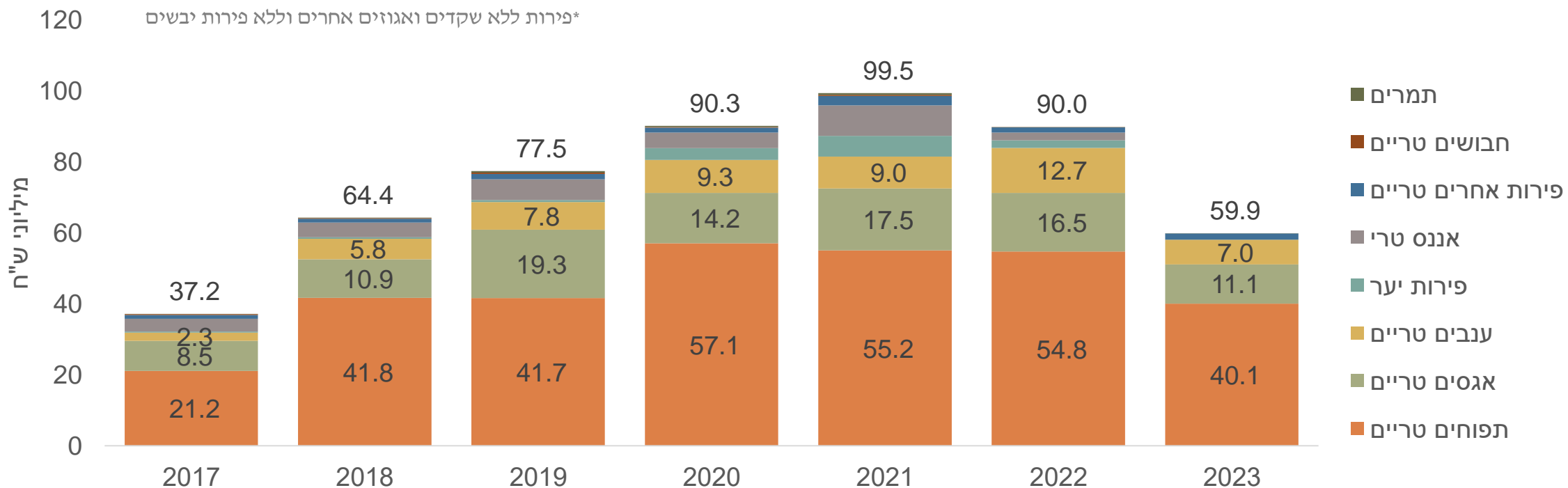
מקור הנתונים: אגף סחר חוץ - משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

מכס מייבוא פירות

הכנסות המדינה ממכס על ייבוא פירות טריים בשנים 2017-2023, במיליוני ₪*

לאחר מגמת עלייה בתקבולי המכס מפירות טריים בשנים האחרונות, בשנת 2023 המשיכה מגמת ירידה בתקבולים וזאת למרות העלייה בכמויות היבוא. בשנת 2022, החלה מדיניות הורדת מכסים בהתאם לרפורמה שהחלה בשנה זו

עיקר ההכנסות ממכס מקורן בייבוא תפוחים, אגסים וענבים

מקור הנתונים: אגף סחר חוץ – משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

סיכום

- בשנת 2023, חלה עלייה של כ-8.3% בערך הייצור של התוצרת החקלאית. עלייה זו הושפעה בעיקר מעלייה של 8.5% במחירי התוצרת, כאשר בכמויות נרשמה ירידה של 0.2%.
- ערך סך התשומה החקלאית ירד בשיעור של 1.1%, ירידה זו הושפעה מעליה של 1.4% במחיר התשומה וירידה של 2.5% בכמות התשומה.
- שנת 2022 הייתה שנת שמיטה, ולכן הצפי היה שבשנת 2023 נראה עליה בהיקפי הייצור של התוצרת הצמחית. בפועל נרשמה ירידה בכמויות הייצור, אשר הושפעה מהשלכות מלחמת "חרבות ברזל".
- במקביל, בשנת 2022 החלו צעדיה הראשוניים של מדיניות הורדת המכסים, אשר יצרה חוסר וודאות למגדלים והקטינה תמריצים להרחבת הייצור. בסוף 2023 הוחלט על הקפאת המתווה.
- מדד מחירי כלל התוצרת חקלאית טרייה עלה ב-6.2%, בהשוואה לעלייה של 4.2% במדד המחירים לצרכן הכללי. הפירות והירקות התייקרו ב-5.1%.
- עליה ביתרות החקלאים שהושפעה בעיקר מעלייה בערך התפוקה החקלאית וכן מירידה בערך התשומות ועליה ב-"פיצויים ותקבולים נוספים".
- להערכתנו לא כל השפעות המלחמה ונזקיה על ענף החקלאות, באו לידי ביטויי בנתוני הלמ"ס לשנת 2023, סביר שנראה השפעה מאוחרת שלהם בנתוני 2024.

